

MODALEN KOMMUNE

BUDSJETT - ØKONOMIPLAN 2024 - 2027

Vedteke i kommunestyret – 14.12.23 – sak 071/2023

1	GENERELLE RAMMER OG FØRESETNADER FOR BUDSJETT- OG ØKONOMIPLANARBEIDET.....	3
1.1.	Lovreglar.....	3
1.2.	Organisering av arbeidet og vedtak.....	4
1.3.	Organisatoriske verkemidler og spelereglar.....	4
1.4.	Fordelingsfullmakter.....	4
2.	GENERELT OM KOMMUNEN SIN ØKONOMI, FØRESETNADER OG OVERORDNA MÅLSETTING.....	5
2.1.	Økonomi og generelle føresetnader.....	5
2.2.	Overordna målsetjingar – Kommuneplan 2015-2026	6
3.	ØKONOMISKE FØRESETNADER FOR BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2024 – 2027.	7
3.1.	Føresetnader for inntektssida.....	7
3.1.1.	Innleiing.....	7
3.1.2.	Eigedomsskatt.....	7
3.1.3.	Skatt og rammetilskot	9
3.1.4.	Kompensasjon for meirverdiavgift.....	9
3.1.5.	Sal av konsesjonskraft.....	10
3.1.6.	Eigedomsskatt - utviding	10
3.2.	Føresetnader for utgiftssida.....	11
3.2.1.	Løns- og prisvekst.....	11
3.2.2.	Godtgjering ordførar, varaordførar og andre folkevalde.....	11
3.2.3.	Pensjonspremie og arbeidsgjevaravgift.....	11
3.2.4.	Avdrag	11
3.2.5.	Lånerente.....	12
3.3.	Folketal.....	12
3.4.	Måltal.....	12
4	BUDSJETTLØYVINGAR – AVDELINGANE – TALDEL - OVERSYN	13
4.0	Kommentarar til budsjettet for 2024.....	14
4.1.	Presentasjon av einingane:	14
4.1.1	Rådmannen/sentraladministrasjon:.....	14
4.1.2	Kultur.....	17
4.1.3	Sosial og barnevern:	19
4.1.4	Næring	21
4.1.5	Skule.....	22
4.1.6	Barnehage.....	24
4.1.7	Pleie og omsorg	24
4.1.8	Kommuneoverlege/Helsesenteret	26

4.1.9 Teknisk etat	28
4.2. Tabellar og oversyn:	30
«Små investeringar» og tiltak som vert ført i driftsbudsjettet	30
Løyvingsoversyn drift	32
Kutt/inn sparingar 2024:	33
Innsparingar/kutt 2025-2027 fordelt på teneste-/budsjettområda:	35
Økonomisk oversikt drift	36
5. INVESTERINGAR.....	37
5.1. Oversyn over investeringsprosjekt.....	38
5.2. Løyvingsoversyn – Investering	38
5.3. Utfyllande kommentarar til investeringsbudsjettet.....	39
5.4. Fondsmidlar og lånegjeld – utvikling	43

1 Generelle rammer og føresetnader for budsjett- og økonomiplanarbeidet

1.1. Lovreglar

Kommunelova set dei lovmessige rammene for kommunen sitt budsjett og økonomiplanarbeid.

Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevna vert ivaretatt over tid, jfr kommunelova § 14-1.

Kommunestyret si plikt til å vedta budsjett og økonomiplan er nedfelt i kommunelova § 14-2, bokstav a.

Kommunelova §14-4:

«Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og vere realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.»

1.2. Organisering av arbeidet og vedtak

Arbeidet med budsjett og økonomiplan har teke **utgangspunkt** i vidareføring av eksisterande driftsnivå, justeringsbehov for kjente/vedtekne endringar, salderingsbehov jfr krav om balanse og målsetjing om overskot, samt ei målsetjing om at netto driftsresultat over tid vert tilpassa investeringsnivået til kommunen. Budsjett og økonomiplan må i størst mogleg grad tilpassast vedtekne målsetjingar gjeve av kommunestyret. Særleg gjeld dette storleiken på netto driftsresultat, disposisjonsfondsmidlar og lånegjelda til kommunen.

I formannskapsmøtet 31.10.23 informerte einingsleiarane om status, utfordringar og endringsbehov innan sine tenesteområde. I møtet var det informasjon og dialog med sikte på signal til rådmannen i samband med utarbeiding av budsjett- og økonomiplanframlegget.

Rådmannen har ferdigstilt arbeidet og sendt ut budsjett- og økonomiplanframlegg til politisk handsaming. Formannskapet handsama sak om budsjett og økonomiplan i møte 28.11.23. Budsjettinnstillinga frå formannskapet vart lagt til ålment ettersyn fram til handsaming i kommunestyremøtet 14.12.23, der det vart gjort endeleg vedtak.

1.3. Organisatoriske verkemidlar og spelereglar.

Modalen kommune har hatt god økonomi til å yte tenester for innbyggjarane i kommunen. Det har vorte ein strammare økonomi og det er viktig med ei tydeleg prioritering framover, god økonomisk styring og at ein fokuserer på å få mest mogleg tenester ut av dei pengane ein løyver, samt at ressursbruken er i tråd med dei løyvingane kommunestyret har gjeve. Den økonomiske stoda har stramma seg til, og det er tydeleg at kommunen er sårbar for negative økonomiske hendingar. Det er såleis viktig å syta for buffer i den årleg løpande budsjetteringa med rom for disposisjonsfondsavsetjingar.

1.4. Fordelingsfullmakter

Kommunestyret gjev **rammeløyving** til følgjande område:

Rådmannen/sentraladministrasjon

Næring

Kultur

Sosial og barnevern

Skule

Barnehage

Pleie og omsorg

Kommunelege

Teknisk etat

Desse rammene er absolutte, og endringar kan berre gjerast av kommunestyret. Den løpande oppfølginga av budsjettet på politisk nivå er lagt til formannskapet. Likevel slik at det

minimum to gonger i løpet av budsjettåret skal fremjast eigne saker til kommunestyret som omhandlar kommunen sin økonomiske situasjon (tertialrapportar).

I utøving av fordelingsfullmakta kan formannskapet ikkje fatte vedtak som er i strid med budsjett/økonomiplan fatta i kommunestyret.

2. Generelt om kommunen sin økonomi, føresetnader og overordna målsetting.

2.1. Økonomi og generelle føresetnader

Kommunen si inntekt kjem i hovudsak frå følgjande finansieringskjelder (i parantes inntektsposten sin storleik i prosent av samla driftsinntekt 2024 og 2023):

- Skatteinntekt inkl naturressursskatt (2024: 25,4 %, 2023: 27,0 %)
- Rammetilskot (2024: 23,7 %, 2023: 22,7 %)
- Skatt på eigedom (2024: 21,8 %, 2023: 23,3 %)
- Konesjonsavgift (2024: 4,8 %, 2023: 5,3 %)
- Gebyr/avgift/brukarbet./tilskot/mva-komp. (2024: 24,3 %, 2023: 21,8 %)

Svært mykje av kommunen sin økonomi er knytt til inntekt frå kraftproduksjon. Naturressursskatt, konsesjonsavgift og eigedomsskatt utgjer i 2024 39,3 % av dei samla budsjetterte driftsinntektene til kommunen (2023: 42,8 %, 2022: 40,8 %). Andelen var i mange år aukande og passerte på det meste 50 %, men har vorte redusert.

I ein 5-års periode fram til 2022 hadde Modalen kommune inntekt frå sal av konsesjonskraft knytt til avtale med fylkeskommunen. Samla inntekt i denne perioden var kr 19,4 millionar, men med stor årleg variasjon. I 2020 medførte salet ei nettoutgift på om lag kr 100 000 då prisen me fekk på salet (spotpris) var lågare enn sjølvkostprisen me betalte. I 2022 var nettoinntekta kr 11,6 millionar då prisen me fekk var svært høg i høve til tidlegare. Gjennomsnittleg spotpris i 2022 var kr 1,93 pr kWh.

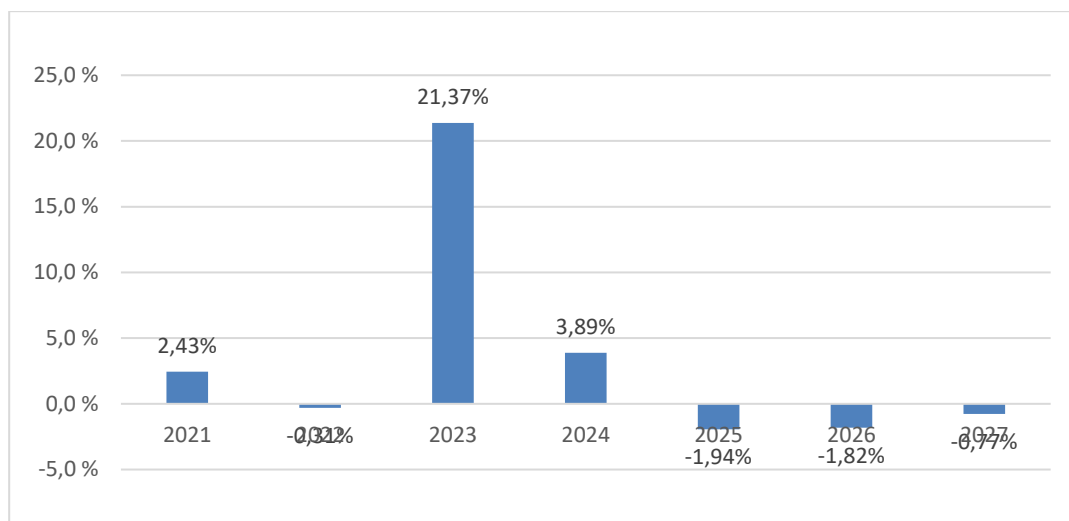
Det har vorte ei utfordring å tilpasse økonomien til bortfall av denne inntekta. Det var von om at eigedomsskatteinntekta over nokre år skulle auke mykje og bidra til dette. No syner det seg at det truleg ikkje vil skje. Eigedomsskatteinntekta auka mykje i 2023, men ein del av dette knyt seg til korreksjon/endra likning for fleire år tilbake. Sjå meir om eigedomsskatt i avsnitt 3.1.2. I tillegg til vanskar med å tilpasse ei drift utan den nemnte inntekta, vart òg det meste av meirinntekta brukt opp, i hovudsak grunna store utgifter knytt til rassikring.

Skatteinntekt, rammetilskot, eigedomsskatt, naturressursskatt, konsesjonsavgift og andre generelle statstilskot som integreringstilskot til flyktningar vert kalla Frie disponible inntekter. Under følgjer eit diagram som syner utviklinga i desse inntektene.

Diagram - Endring i frie disponible inntekter 2021-2027 (årleg %-vis realendring):

Alle talgrunnlag i faste 2024-kroner.

Inntekt: Skatt, rammetilskot, eigedomsskatt, naturressursskatt, konsesjonsavgift, generelle statstilskot.

Det som peiker seg ut er ein stor positiv endring i 2023, samt negativ utvikling i åra utover planperioden. Det siste knyt seg i hovudsak til prognosane for eigedomsskatteinntekt, som er venta å ikkje auke, men ligge nominelt flatt dei kommande åra. Noko som medfører ein realnedgong i inntekta. Me får altså ikkje justert/auka inntekta i tråd med løns- og prisvekst. I tillegg er det lagt til grunn nedgang i integreringstilskotet.

Den store auken i 2023 knyt seg i hovudsak til eigedomsskatt og integreringstilskot for flyktningar. Integreringstilskotet er ei ny inntekt frå 2023, medan eigedomsskatteinntekta har auka mykje i høve til 2022. Auken i eigedomsskatteinntekt er stor (kr 8,3 millionar), men dekker likevel ikkje «inntektstapet» på kr 11,6 millionar etter at avtalen med fylkeskommunen om sal av konsesjonskraft tok slutt.

2.2. Overordna målsetjingar – Kommuneplan 2015-2026

Kommunen sine overordna målsetjingar er slik nedfelt i kommuneplanen:

1. Modalen er ein attraktiv, trygg og inkluderande plass å bu
2. Modalen kommune er ein aktiv samfunnsutviklar og attraktiv arbeidsgjevar med relevant kompetanse, tilstrekkeleg kapasitet og gode tenester
3. Næringslivet i Modalen er tufta på god samhandling mellom fleire kompetansemiljø
4. I Modalen er område som fostrar fysisk aktivitet og god folkehelse lett tilgjengelege for alle
5. I Modalen har ein fokus på eit effektivt og allsidig landbruk

Det årlege driftsbudsjettet og økonomiplanen skal leggje til grunn mål og prioriteringar som er vedtekne i kommuneplanen. Dette gjeld både når det gjeld aktivitetar i tenesteområda og utviklingstiltaka som kommunen planlegg å gjennomføre sjølv eller yte stønad til. Modalen kommune har hatt ein økonomisk handlefridom som har gjort at kommunen har kunna løyst eksisterande og nye utfordringar til beste for innbyggerane i kommunen med stor kommunal eigeninnsats.

Inntektene i åra framover vil vere litt nedadgåande, særleg knytt til eigedomsskatten som truleg vil ha ein realnedgang i planperioden. Det vil vere viktig å gjennomføre tiltak for å redusere utgiftene eller auke inntektene, samt at alle ledd i organisasjonen bidreg til ei økonomistyring som gjer at det til ei kvar tid er tilgjengeleg og tilstrekkeleg økonomisk handlefridom.

Dette vil òg setje krav til ei streng politisk prioritering av driftskostnader, lokale stønadsordningar og investeringstiltak, eller auka utnytting av inntekspotensialet til kommunen.

3. Økonomiske føresetnader for budsjett og økonomiplan 2024 – 2027.

3.1. Føresetnader for inntektssida

3.1.1. Innleing

I utrekning av rammetilskot og skatt er det teke utgangspunkt i dei statlege føresetnadene oppdatert etter framlegget til statsbudsjett frå regjeringa.

For desse inntektspostane er det lagt til grunn eit stabilt nivå i heile planperioden. Me har altså ikkje lagt inn noko realauke, men ventar auke i tråd med løns- og prisvekst for desse åra.

3.1.2. Eigedomsskatt

For 2024 ventar me eigedomsskatteinntekt på kr 26,7 millionar, noko som utgjer om lag 21,8 % av samla budsjettet inntekt til kommunen. Eigedomsskatten utgjer såleis ein stor del av dei samla inntektene til kommunen, men me venter ein nedgang både kronemessig, og målt som andel av samla inntekt. I planperioden legg me til grunn ein nominell flat utvikling, der verdien av inntekta gradvis vert spist opp av løns- og prisvekst.

Eigedomsskatten i kommunen knyt seg i hovudsak til kraftproduksjonsanlegg. Auken i kraftprisane frå 2021 og framover burde eigentleg ha påverka eigedomsskattegrunnlaga svært mykje. Men grunna ein regel om maksimumsverdi for eigedomsskattegrunnlaget, gjev ikkje kraftprisane nokon særleg ytterlegare effekt på eigedomsskattegrunnlaget. I utgangspunktet skal eigedomsskattegrunnlaget setjast til formuesverdien i tråd med likninga til selskapa, men i tillegg er det ein regel som seier at eigedomsskattegrunnlaget av kraftproduksjonsanlegga maksimalt kan setjast til kr 2,74/kwh. LVK (Landssamanslutninga for vasskraftkommunar) opplyser at kraftanlegga i landet sin samla formuesverdi ifølgje skatteetaten er meir enn

dobbelt så høgt som samla eigedomsskattegrunnlag. Svært mange anlegg, slik me òg ser det i Modalen, har altså nådd maksimalgrensa, noko som gjev stor skatterabatt for kraftproduksjonsselskapa, på bekostning av kommunane.

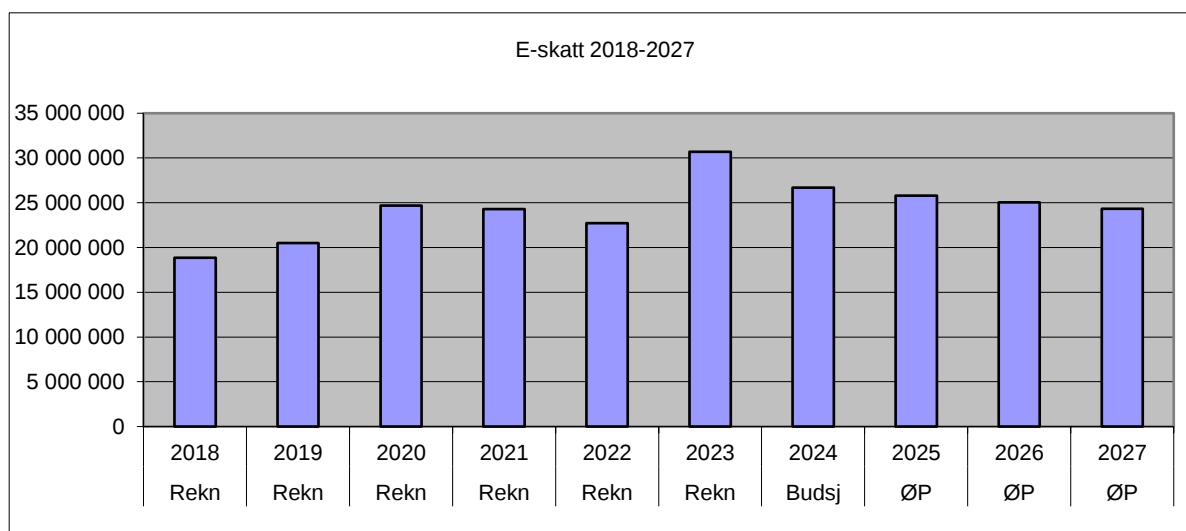
Selskapet Eviny står ansvarleg for det aller meste av eigedomsskatten til Modalen kommune. Tidlegare år har me etterspurt og motteke prognosar for eigedomsskatten frå Eviny, og nytta desse prognosane i budsjett- og økonomiplanarbeidet. Eviny har meldt at dei ikkje lenger har høve til å hjelpe oss med slike prognosar, og eigedomsskattegrunnlaga frå Skatteetaten kjem for seint til å nyttast i budsjettarbeidet. Dei var meldt å komme 4. desember. Så i år har me bede Skatteetaten om innsyn i likninga for Eviny, og har lagt tala frå Skatteetaten til grunn for budsjetteringa. Skatteetaten har sagt at likninga ikkje var ferdig på det tidspunktet me innhenta tal, og tala er såleis usikre fram til mottak dei endelege listene for 2024.

Eigedomsskatten vert skrivne ut med 7 promille av grunnlaget (lova sin maksimalsats) i 2024. Modalen kommune skriv ut eigedomsskatt med heimel i eigedomsskatteleva § 3 bokstav c: «berre på Kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum». Kommunen har såleis kun eigedomsskatt på kraftproduksjon og kraftlinjer.

Eigedomsskatten forfell til betaling i 3 terminar: 31.03, 30.6 og 30.9.

Diagram: Utvikling eigedomsskatt 2018 til 2027:

Alle talgrunnlag i faste 2024-kroner. Det er nytta 2,5 % deflator for alle åra før planperioden

Diagrammet syner realinntekt. Realinntekt vil seie at me har justert for pris- og lønsvekst (inflasjon). Som ei forenkling har me lagt til grunn 2,5 % inflasjon pr år. Ein ser det er svingningar fram mot ein topp i året 2023. Toppen i 2023 vert ekstra høg grunna korrigerert/auka inntekt på kr 3,3 millionar i 2023 som gjaldt 4 tidlegare år (2018-2021). Realnedgangen i planperioden frå 2024 til 2027 skuldast at me er «kommet i taket», jfr maksimalgrensa for eigedomsskattegrunnlag på kraftproduksjonen, og me får såleis ikkje inntektsauke i tråd med løns- og prisvekst framover.

3.1.3. Skatt og rammetilskot

Inntekta i budsjettet for 2024 er rekna på bakgrunn av framlegget til statsbudsjett frå regjeringa. Me legg til grunn ei flat realutvikling i planperioden. Det vil seie ei auke i tråd med løns- og prisvekst. Rammetilskotet inkluderer både inntektsutjamninga og utgiftsutjamninga mellom kommunane. Utgiftsutjamninga tek høgde for ulike behov mellom kommunane, medan inntektsutjamninga tek høgde for ulik skatteinngang mellom kommunane. Skatt og rammetilskot utgjer 49,2 % av budsjettert driftsinntekt i 2024. I 2023 var budsjettert andel 49,6 % og i 2022: 50,1 %.

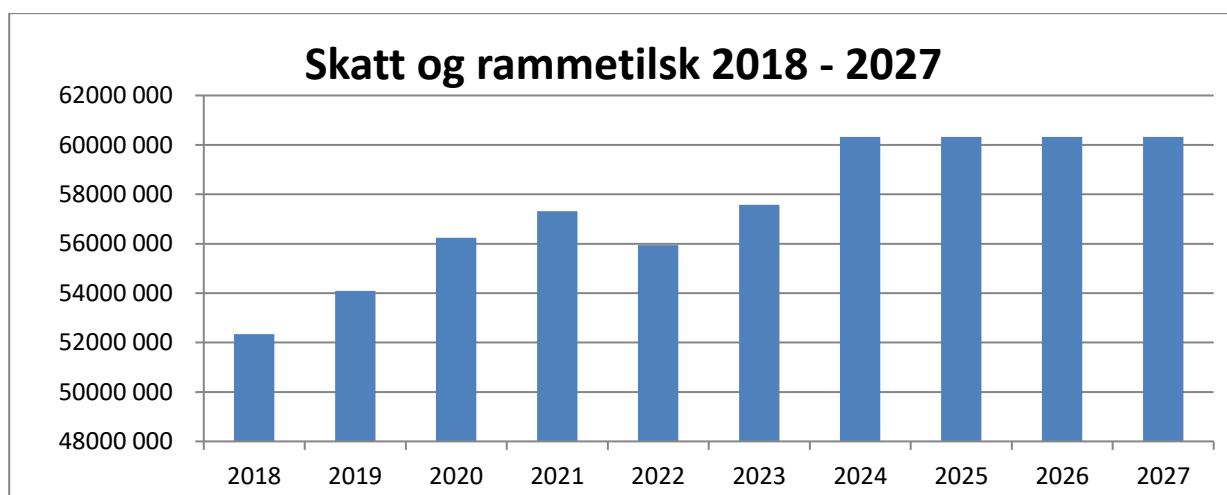
Det kommunale skatteøyret vert sett til maksimalsats ved kommunelikninga for 2024, dvs 10,95 % iflg framlegget til statsbudsjett, ned frå 11,15 % i 2023.

Det er lagt til grunn eit rammetilskot på kr 29,1 millionar og skatteinntekt på kr 31,2 millionar, inkl naturressurskatt for 2024, samla kr 60,3 millionar. I opprinneleg budsjett for 2023 var tilsvarende tal kr 55,6 millionar, og i justert budsjett kr 56,2 millionar.

Oversynet under syner utviklinga i skatt og rammetilskot samla for åra 2018 til 2027.

Diagram: Utvikling skatt/rammetilskot 2018 til 2027:

Alle talgrunnlag i faste 2024-kroner. Det er nytta 2,5 % deflator for alle åra før planperioden

Diagrammet syner utviklinga i skatt/rammetilskot dei seinare åra og ut planperioden. I faste 2024-prisar ser me at det har vore svingningar, med ein realvekst dei siste åra. Det er litt ekstra høg vekst i 2020 og 2021 grunna ekstramidlar knytt til Covid 19 - pandemien. I planperioden legg me til grunn ei flat utvikling, dvs inntektsutvikling i tråd med løns- og prisvekst.

3.1.4. Kompensasjon for meirverdiavgift

Mva-kompensasjon frå mva-utgift i driftsbudsjettet for 2024 er lagt inn med kr 2,7 millionar. Same nivå er lagt til grunn utover i planperioden. Dette er ein reduksjon med om lag kr 0,3 millionar i høve til opprinneleg budsjett for 2023. Budsjettert nedgang knyt seg til at kutt og innsparingar som er lagt inn i budsjettet òg gjev utslag på mva-utgift med rett til kompensasjon, og såleis redusert mva-kompensasjonsinntekt.

3.1.5. Sal av konsesjonskraft

Utnytting av inntekspotensialet til kommunen må vurderast i åra som kjem. Budsjett og økonomiplansaka synleggjer mange tiltak som er innarbeidd i framlegget, og andre tiltak som kan vurderast. Utover dette vert det tilrådd å konkret ta stilling til bruken av kommunen sin konsesjonskraft. Pr i dag vert denne krafta disponert via Modalen kraftlag for å gje rimeleg straum til innbyggjarane i kommunen, som til no har fått straum til kostpris med eit tillegg for Modalen kraftlag sitt arbeid knytt til forvaltninga.

Basert på eit grunnlag på 9,6 GWh, som er lik 9,6 millionar kWh, er det eit stort inntekspotensiale for kommunen. Dette inntekspotensialet har dei siste åra auka mykje, knytt til den store auken i kraftprisar som har vore. Dette har vorte illustrert gjennom prisen som Vaksdal kommune selte sin konsesjonskraft for i 2023, om lag kr 3 pr kWh. Hadde Modalen kommune selt 9,6 GWh for den prisen, ville me fått ei inntekt på kr 28,8 millionar. Det er vanskeleg å sjå for seg at ein kan oppnå slike prisar framover, men verdien av konsesjonskraften basert på ein pris på til dømes kr 1 pr kWh, vil vere kr 8,4 millionar etter eit frådrag for konsesjonskraftprisen på om lag 12 øre pr kWh. Framtidige prisar er vanskelege å spå, men at prisane vil vere relativt høge framover, i høve til tidlegare, er ganske sikkert.

Det er **ikkje** lagt inn inntekt frå sal av konsesjonskraft i økonomiplanen. Det vert likevel peika på potensialet som er der frå og med 2025, jfr at avtalen med Modalen kraftlag gjeld ut 2024. Negative konsekvensar for innbyggjarane gjennom høgare straumprisar, må vegast opp mot kommunen sitt behov for auka inntekt, og negative konsekvensar for innbyggjarane gjennom iverksetjing av innsparingstiltak knytt til tenesteyting og tilrettelegging i kommunen, samt evt anna auke i betaling frå innbyggjarane. Det skal leggjast fram eiga sak knytt til sal av konsesjonskraft på nyåret.

3.1.6. Eigedomsskatt - utviding

Utnytting av inntekspotensialet til kommunen må vurderast i åra som kjem. Sjå kommentar i avsnittet over. Utover konsesjonskraftsal er det òg mogleg å auke kommunen si inntekt gjennom å innføre eigedomsskatt på næringseigedomar, bustader og fritidsbustader. Det er eit avgrensa tal på slike eigedomar som kan skattleggast, og dermed eit meir avgrensa inntekspotensiale enn for sal av konsesjonskraft.

Dersom eigedomsskatteområdet i Modalen kommune skal utvidast til andre typar eigedomar enn i dag, må det lagast og fastsetjast retningsliner for eigedomsskattetakseringa. Det må òg gjennomførast eit relativt omfattande takseringsarbeid. Potensialet er usikkert. Det vil sjølvstundt avhenge av talet på eigedomar, fastsette takstar og skattesatsen som vert lagt til grunn. Eigedomsskatteleva har ein regel som seier at fyrste året ein skriv ut eigedomsskatt på bustader og fritidsbustader, så kan ein maksimalt legge til grunn 1 promille av eigedomsskattegrunnlaget/taksten. Maksimal skattesats for bustad/fritidsbustad er 4 promille. Dersom me **til dømes** legg til grunn 300 eigedomar med gjennomsnittleg takst på kr 1,5 millionar og 1 promille i skattesats vil årsinntekta verte kr 450 000. Det er eit tids- og ressurskrevjande arbeid, slik at eventuell innføring truleg ikkje er gjennomførbart før frå 2025.

Inntekt frå evt utviding av eigedomsskatteområdet er **ikkje** lagt inn i budsjett- og økonomiplanen.

3.2. Føresetnader for utgiftssida

3.2.1. Løns- og prisvekst

I Statsbudsjettet er samla løns- og prisvekst frå 2023 til 2024 venta å verte 4,3 %.

3.2.2. Godtgjering ordførar, varaordførar og andre folkevalde

Godtgjering for ordførar, varaordførar og folkevalde er budsjettert i høve gjeldande reglement.

3.2.3. Pensjonspremie og arbeidsgjevaravgift

Modalen kommune har avtale med KLP om pensjonsforsikring for alle tilsette utanom lærarane, som er forsikra i Statens pensjonskasse.

Budsjettføresetnadene er gjort med bakgrunn i prognosar frå pensjonsleverandørane, og følgjande satsar er lagt til grunn (Verdiar utanom arbeidstakarane sin 2 % andel):

Pensjonspremie	KLP Fellesordninga 20,0 %
Pensjonspremie	KLP Sjukepleiarordninga 20,0 %
Pensjonspremie	SPK 8 % (Lærarar)

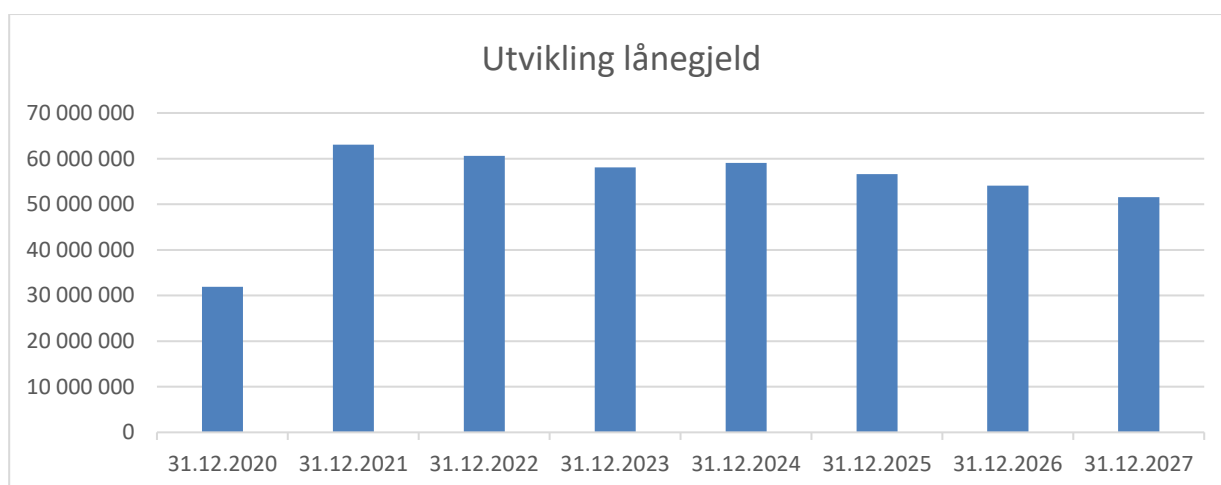
Arbeidsgjevaravgifta er rekna med 13 % av lønspostane inkl. pensjonspremie.

3.2.4. Avdrag

Modalen kommune legg opp til eit låneopptak i 2024 på kr 3,5 millionar til delfinansiering av investeringsprosjekta. Grunnen til tilrådd låneopptak er relativt store investeringsbehov og lågt nivå på disposisjonsfondsmidlane.

Budsjettert avdrag vert sett til kr 2,5 millionar i 2024, som er same nivå som dei seinare åra.

Lånegjelda vil venteleg vere om lag kr 58,1 millionar utanom formidlingslån pr 31.12.23. Ved utløpet av planperioden 31.12.2027 er det lagt til grunn at lånegjelda er redusert til kr 51,6 millionar.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lånegjeld i % av dr.innt	32,2 %	57,5 %	51,2 %	47,9 %	48,1 %	46,7 %	45,2 %	43,4 %

Etter siste låneopptak i 2021 auka lånegjelda i prosent av samla driftsinntekt frå 32,2 % pr 31.12.20 til 57,5 % pr 31.12.21. Etter det har prosentandelen gått ned, då det ikkje har vore nye låneopptak. Med planlagt låneopptak på kr 3,5 millionar i 2024 vil prosentandelen auke frå 47,9 % til 48,1 %, og så gå nedover igjen.

Det langsiktige måtalet knytt til lånegjeld er vedteke til maksimalt 60 % av samla årleg driftsinntekt.

3.2.5. Lånerente

Lånegjelda til kommunen har flytande rentevilkår, der delar av lånegjelda har pt-vilkår og delar av lånerenta er bundet opp til 3 månaders Nibor – rente. I planperioden frå 2024 og utover er det lagt til grunn eit gjennomsnittleg rentenivå på 5,4 %.

3.3. **Folketal**

Modalen kommune har hatt ein god vekst i folketalet etter 2010. Pr 1.1. 2010 var folketalet 344 og pr 1.7.2020 var folketalet oppe i 391. Talet har svinga litt, og pr 3. kvartal 2023 var folketalet 380.

I inntektsbudsjetteringa har me ei forsiktig/realistisk tilnærming og lagt til grunn flat utvikling.

3.4. **Måltal**

Det er krav til at kommunar fastset måltal i samband med den økonomiske styringa. Dette skal vedtakast av kommunestyret i eit økonomireglement, men skal òg vere handsama i samband med rullering av budsjett og økonomiplan.

Måltala er omtala i dette dokumentet på ulike stader, men vert òg samla og presisert i dette avsnittet.

Vedtekne måltal i Modalen kommune er: Netto driftsresultat, lånegjeld, disposisjonsfond

Netto driftsresultat – mål: minst 3 % av årleg driftsinntekt

	Reknesk 2021	Reknesk 2022	Budsj 2023	Budsj 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekt	6,7 %	7,4 %	2,2 %	1,0 %	1,5 %	1,9 %	1,6 %

I vedtatt budsjett/økonomiplan er ikkje netto driftsresultat i tråd med måtalet på 3 %.

Lånegjeld – mål: maks 60 % av årleg driftsinntekt

Lånegjeld i prosent av samla driftsinntekt i planperioden:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lånegjeld 31.12 i % av sum driftsinntekt	57,5 %	51,2 %	47,9 %	48,1 %	46,7 %	45,2 %	43,4 %

I vedtatt budsjett/økonomiplan er lånegjelda innanfor måtalet på 60 % i heile perioden.

Disposisjonsfond – mål: minst 10 % av årleg driftsinntekt

Samla disposisjonsfondsmidlar i prosent av samla driftsinntekt:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Disp.fond 31.12 i % av sum driftsinntekt	7,1 %	4,4 %	2,9 %	4,1 %	5,2 %	6,5 %	7,9 %

I vedtatt budsjett/økonomiplan er samla disposisjonsfondsmidlar ikkje i tråd med måtalet på minimum 10 %.

4 Budsjettløyvingar – avdelingane – taldel - oversyn

Kommunestyret handsama sak om budsjett og økonomiplan 2024-2027 i møte 14.12.23.

Økonomisk sett står me føre ein planperiode med behov for relativt store inngrep for å kunne gjennomføre ei drift som gjev positive resultat, kunne finansiere investeringane med egne midlar, samt kunne bygge opp igjen disposisjonsfonda.

Utviklinga dei seinare åra, samt utsikter og forventningar for åra som kjem, syner at det er behov for store tiltak i drifta. Inneverande år 2023 har synleggjort vanskar med å saldere driftsrekneskapen. Sjølv med auka eigedomsskatteinntekt er budsjettert driftsresultat justert til kr 2,6 millionar, eller 2,2 % av samla driftsinntekt. I opprinneleg budsjett for 2023 var målsetjinga for netto driftsresultat 4,3 %. Utan auka inntekt frå eigedomsskatt ville resultatet i 2023 vorte negativt, «alt anna like».

Venta og framskrive utvikling for 2024 har synt ein ytterlegare tilstramming av økonomien. Fyrste utkast frå framskriving av budsjetttrammer og inntekt, synte ein ubalanse på nærmare kr 7 millionar. For å ivareta/gjenopprette den økonomiske handlefridomen er det såleis behov for store grep. 7 millionar av eit bruttobudsjett på kr 122,7 millionar utgjer om lag 5,7 %. Det har vore gjennomført ein prosess med gjennomgang av budsjettframlegga med ein målsetjing om balanse i driftsbudsjettet, rom for finansiering av investeringsprosjekta, og gjenoppbygging av disposisjonsfondsmidlane. I gjennomgangen er det funnet tiltak i dei ulike budsjettområda som er innarbeidd i budsjettframlegget. Sjå oversyn lenger ned med spesifikasjon og konkretisering av dei ulike tiltaka. I denne omgang er det lagt til grunn å ikkje sjå på tiltak som omfattar nedbemanning og oppseiingar av tilsette. Svært mykje av utgiftene knyt seg til løn og godtgjering til tilsette, og evt vidare innstramming og kutt i åra som kjem, og/eller andre kutt i 2024 enn dei som er lagt fram, vil truleg måtte omfatta reduksjonar i talet på tilsette, noko som medfører formelle og krevjande prosessar, men sjølv sagt òg påverkar kvalitet og omfang på tenestene våre.

Budsjettet for 2024 har ei bruttoramme (samla driftsinntekt) på omlag kr 122,7 millionar, og er ikkje venta å auke vesentleg i åra vidare i planperioden. Netto driftsresultat er budsjettet å verte omlag kr 1,3 millionar i 2024, noko som utgjer 1,1 % av driftsinntekta. Resultatet er planlagt å haldast på rundt 2 % resten av planperioden. Det er då verdt å merke at det må gjennomførast vesentlege tiltak òg i åra etter 2024 for å oppnå såpass høge resultat. I planåra 2025 til 2027 er det behov for, og lagt til grunn tiltak med slike beløp for å saldere:

- 2025: Innsparing/kutt/inntektsauke på samla kr 3,2 millionar
- 2026: Innsparing/kutt/inntektsauke på samla kr 5,3 millionar
Dvs kr 2,1 millionar i tillegg til tiltaka frå 2025 dersom effekten er varig utover 2025
- 2027: Innsparing/kutt/inntektsauke på samla kr 6,1 millionar
Dvs kr 0,9 millionar i tillegg til tiltaka frå 2025 og 2026 dersom effekten av dei er varige

Netto driftsresultat i planperioden:

	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekt	1,0 %	1,5 %	1,9 %	1,6 %

Modalen kommune har hatt ein solid økonomi og god handlefridom, men avgrensa inntektsutvikling kombinert med utgiftsvekst har gjeve negativ effekt på driftsresultatet. Det er viktig å planlegge og styre drifta, slik at me klarer å halde netto driftsresultat på eit nivå som gjev rom for å ha buffer mot uføresette hendingar/endingar, samstundes som investeringsnivået vert tilpassa resultatet frå drifta, og ein opprettheld høvet til å eigenfinansiera investeringane i størst mogleg grad.

Det er viktig å vera merksam både på utviklinga i driftskostnadene og -inntektene, slik at økonomien vert styrt til beste for kommunen og innbyggjarane. Å ha tilstrekkeleg med midlar til eigenfinansiering av investeringar er nødvendig, slik at ein kan sikra at det er høve til å få på plass nødvendig infrastruktur mv som ofte vil ha høg kostnad i høve til talet på brukarar/innbyggjarar.

4.0 *Kommentarar til budsjettet for 2024*

Budsjettvedtaket for 2024 har teke utgangspunkt i driftsnivået som har vore i 2023, teke med kjente endingar og inkludert kutt/nedjusteringar i tråd med innsparingslistene.

4.1. *Presentasjon av einingane:*

4.1.1 Rådmannen/sentraladministrasjon:

Rådmannen

Rådmannen har det overordna ansvaret for heile kommunen. Rådmannen skal syta for at sakene vert førebudd før politisk handsaming og for at politiske vedtak vert sett i verk. Sidan 1. januar 2013 har den administrative organiseringa vore ein modell med to nivå. Denne

modellen har fungert godt. Leiarane for dei einiskilde einingane har ansvar for sine område innan økonomi, personale og fag og rapporterer direkte til rådmannen.

Rådmannen har det overordna og samla budsjettansvaret. Det direkte og faglege ansvaret vert ivareteke av økonomisjefen. Rådmannen har direkte ansvar for dei delar av budsjettet som er meir sektorovergripande med særleg vekt på dei politiske organa, IKT, kommunekasserarfunksjon og næringsutvikling. Etter den administrative omorganiseringa er tenestene for sosial/NAV og barnevern også lagt til rådmannen.

Modalen skal vera ein effektiv organisasjon som utviklar og tar i bruk innovative og digitale løysningar. Digitalisering er eit viktig satsingsområde for Modalen kommune for å effektivisere arbeidsprosessar og betre tenestene til innbyggjarane. Innbyggjarane i kommunen forventar digitale tenester og digital dialog med kommunen. Organisasjonen er avhengig av digitale løysingar for å kunne effektivisere arbeidsprosessar og tenesteproduksjon ytterlegare framover. Eit sterkt IKT samarbeid mellom kommunar er plattformen for vidare utvikling lokalt. Dette mellom anna for betre å ivareta og samordne dei ulike oppgåver som er lagt til kundetorget som eit sentralt dokument- og servicesenter for kommunen.

Dei tilsette i Modalen kommune utgjer den viktigaste ressursen som kommunen rår over. Ei opplæringsnemnd, der tillitsvalde er representert, styrer opplæringsmidlane som skal nyttast til utvikling og kunnskapsheving blant dei tilsette. Rådmannen og leiarane har også det overordna ansvaret for arbeidsmiljøet og personalpolitikken som er viktig i alle organisasjonar. Omorganisering, som er gjennomført, er både med å tydeleggjere ansvaret og styrkjer personalarbeidet på einingsnivået. Midlar til kjøp av tenester frå bedriftshelsetenesta er sett av til å gjennomføre ulike tiltak som vert planlagt for 2024. Overordna personalansvar og felles oppgåver er lagt til stillinga for assisterande rådmann.

Stillingsressurs: Rådmannen: 100 %. Assisterande rådmann: 100 %
Sentralbord /arkiv/ kundetorg/: 310 %

Fellesfunksjonar:

Lærlingordning: Vi har ved inngangen til 2024 1 lærling som inngår i den kommunale tenesteproduksjonen.

Seniortiltak: Ordninga er føresett vidareført.

Rådmannen - Mål for 2024:

- Implementere bruk av det nye sakshandsamingssystemet Sikri Elements i alle einingane.
- Gjennomføre felles samarbeidsprosjekt gjennom IKT-Nordhordland for digitalisering
- Gjennomføre felles prosjekt med dei andre randkommunane og nye Alver kommune for å greie ut moglege samarbeidsområde innafor tenesteutviklinga til kommunane.

Kommunekasserar/økonomisjef

Oppgåvene til avdelinga omfattar rekneskapsføring og årsavslutning, remittering/rekningsbetaling, fakturering og oppfølging, budsjett og budsjettoppfølging, eigedomsskatt, samt støtte og rådgjeving for avdelingane.

Stillingsressurs: Økonomisjef: 100 %

IKT

Det interkommunale IKT-samarbeidet i Nordhordland har gjeve gode resultat for alle kommunane. Samarbeidet har styrka tenestene og ein ser god nytte av dette samarbeidet både for utføring av tenester, innkjøp, driftstryggleik og utviklingsoppgåver.

Til vår del av IKT Nordhordland sine driftskostnader for 2024 er det sett av kr 1 850 000. I tillegg kjem kostnader for ulike lisensar, kontingentar, digitalisering og ulike prosjektkostnader.

Innan IKT-budsjettet har vi no samla alle føringar av kostnader relatert til IKT (drift, investeringar, serviceavtalar og lisensar) for alle einingar og sentraladministrasjon samt kostnader til kopimaskiner og telefoni. Innan dette budsjettområdet vert også alle inntekter og kostnader til drift og vedlikehald av fibernettet ført. Dette gjev god styring og kontroll. Budsjettet tek omsyn til å vidareføre tilbod og kvalitetsnivå som vi har i dag slik at vi kan samhandle og vere på eit kvalitetsnivå med samarbeidande kommunar.

Samfunnstryggleik og beredskap

Kommunen har eit generelt og grunnleggjande ansvar for å ta i vare innbyggjarane sin sikkerheit og trygghet innanfor sitt geografiske område. Alle uønskte hendingar skjer i ein kommune, og kommunane utgjer det lokale fundamentet i den nasjonale beredskapen.

På bakgrunn av ny organisering gjennomførte kommunen ein hovudrevisjon av den overordna krise- og beredskapsplanen i 2013. Planen vart sist revidert hausten 2019, men mindre endringar i planen skjer fortløpande gjennom året og fast ved overgang til nytt kalenderår. Tenestene har også egne beredskapsplanar basert på lokale forhold.

Kommunen skal ta omsyn til tryggleik og beredskap i samband med all arealplanlegging. Det er m.a. krav om at det vert utarbeida risiko- og sårbarheits analyse i samband med alle nye reguleringsplanar. Forskrift om konsekvensutgreiingar omtalar i kva tilfelle det skal utarbeidast konsekvensutgreiing (KU) og kva denne skal innehalde.

Mål og tiltak for samfunnstryggleik og beredskap i 2024 er :

- Gjennomføre ei årleg beredskapsøving for kriseleiinga
- Årleg revisjon av krise- og beredskapsplan

Mo sokn

Tilskotet til Mo sokn (kyrkja) inngår i budsjettområdet Rådmannen/sentraladministrasjon. For 2024 er det i budsjettframlegget lagt til grunn kr 1 295 000 i tilskot til drifta. Dette er ca 4% auke i høve 2023. Mo sokn har ulike aktivitetar for alle aldersgrupper i kommunen, og mykje av arbeidet dei gjer er basert på frivillige. Mo sokn har i tillegg søkt om ei ekstra løyving på kr 305 000 til vøling av klokkeårnet på kyrkja. Med bakgrunn i kommunen sin økonomiske situasjon, med behov for saldering på alle kommunale einingar, ser ikkje rådmannen rom for å innvilge dette ekstra tilskotet i 2024.

Politisk

Godtgjering til ordføraren og alle folkevalde inngår i budsjettområdet Rådmannen/sentraladministrasjon. Budsjettet er justert i samsvar med gjeldande reglement. Dette gjeld òg kostnader til frikjøp og refusjon av tapt arbeidsforteneste for folkevalde. Tilskot til fordeling mellom politiske parti er avsett med kr 10 000, då det synes ikkje å vere stor trong til politisk arbeid utover frikjøpsordningar og godtgjerdse etter revidert reglement.

4.1.2 Kultur

Konsulent for kultur og fritid har eit særskilt ansvar for kultur-, idretts og aktivitetstilivet i kommunen, og er ein pådrivar på nokre område og ein tilretteleggjar på andre. Pådrivarrolla inneber å invitere til eller etablere samarbeid, utvikle arrangement og leggje til rette for at andre kan skape. Kultur syt for tildeling av kulturmidlar og kulturminnevernstonad, samt samarbeid med skulen om den kulturelle skulesekken, barnehage om den kulturelle barnehagesekken og Modalstunet om den kulturelle spaserstokken. Det vert lagt til rette for arrangement som t.d. barna sin dag, julemarknad, bygdekino og konsertar.

I budsjettframlegget for 2024 frå rådmannen var det **ikkje** lagt inn kommunale midlar til å gjennomføre Modalsdagane. Formannskapet set ned ei arbeidsgruppe for å planlegge Modalsdagane 2024 inkludert omfang og innhald i arrangementet.

Modalen kommune deltek i den nasjonale «AlleMed dugnaden» mot fattigdom og utanforskap blant barn og unge. Dugnadsmøte hausten 2023 resulterte i konkrete tiltak som vert fulgt opp vidare i 2024.

Me søker å vere eit kontaktpunkt for folk utanfrå som ynsker informasjon om Modalen. Det er mange som nyttar turstiane våre, og eininga bidrar til å fremme turisme med utgangspunkt i det kulturelle perspektivet. I 2024 vil vi arbeide med prosjekt knytt til friluftslivets ferdsløarer

Konsulent for kultur og fritid innehar ei 100 % stilling med ansvar for å følgje opp ungdomsråd, ulike kulturaktivitetar, turstiar, kulturminne m.m. Konsulenten er i tillegg involvert i flyktningarbeidet i kommunen.

Olav Nygard året

I 2024 er det 100 år sidan modalsdiktaren Olav Nygard døyde. Ei arbeidsgruppe er etablert og midlar er avsett i budsjettinnstillinga til dette føremålet. I tillegg har arbeidsgruppa søkt om midlar frå eksterne tilskotsordningar. Målet er å gjennomføre ulike tilskipingar og aktivitetar med Olav Nygard i sentrum i løpet av året.

Etablering av BUA – utstyrsutlånsordning

I løpet av våren 2024 planlegg kommunen å få på plass ei ordning med gratis utlån av fritidsutstyr for innbyggjarar og besøkande. Dette gjeld alt frå skiutstyr, soveposar, telt, sykklar til oppblåsbare kajakkar. Utstyrssentralen er planlagt etablert i 2 etg i industrihuset. Det må gjerast nokre tilpassingar i lokalet før innflytting. Førebels vil ansvaret for oppfølging av BUA vere knytt til stillinga som konsulent for kultur og fritid.

Målsetjing for 2024

- Skape blest om modalsdiktaren Olav Nygard i samband med at det er 100 år sidan han døde.
- Fortsetje arbeidet knytt til AlleMed dugnaden
- Utarbeida plan og tilrettelegge for bruk av friluftslivets ferdsløarer
- Tilrettelegge for at dagsturhytta vert ein god møteplass
- Ha gode rammevilkår for lag og organisasjonar.

Etablere BUA utsetjast til 2025.

Bryggjeslottet

Oppfølging av aktivitetar m.m. på Bryggjeslottet er knytt til avdeling for støtte og utvikling.

Bryggjeslottet skal vere ein tilgjengeleg aktivitetsarena for lag og organisasjonar gjennom heile året. Her vert større fellesarrangement som kino, konsertar og t.d. julemarknad haldne. Bygget har ein viktig folkehelsefunksjon for innbyggjarane i Modalen gjennom eit lågterskeltilbod om fysisk aktivitet i gymsal, symjebasseng og treningsrom (samt opr barnebiblioteket). I tillegg er huset ein sosial møteplass for folk i ulike aldrar.

Bryggjeslottet skal vere ein lågterskel møteplass for alle som vil kome. Det er difor vesentleg å sjå på kva moglegheiter som finns for å tilretteleggje betre for brukarane, både barna og dei vaksne.

Etter å ha vore i drift sidan 2007 var det behov for større utskifting av utstyr av bowlingbana. I perioden frå september 2022-november 2023 var anlegget heilt ute av drift og kommunestyret vedtok å løyva midar til oppgradering. Etter oppgraderinga er anlegget blitt enklare for teknisk drift å vedlikehalde, og tilbodet for brukarane er meir allsidig. I 2024 er det behov for å sjå på nye/fleire område for aktivitet for m.a. å kunne oppretthalde inntektsnivået framover.

Målsetjing for 2024

- Bryggjeslottet skal vera sentral i marknadsføringa av kommunen.
- Vera eit kultur- og aktivitetshus for folk i alle aldrar.
- Skape aktivitet knytt til bowlingbana
- Sjå på fleire område for aktivitetar i huset.

Biblioteket

Biblioteket har 50 % stilling som biblioteksjef. Biblioteket er bemanna onsdag, torsdag og fredag, medan det er sjølvbetent løysing dei andre vekedagane.

Me vil sjå på moglege nye vegar å gå for biblioteket vårt. Sektoren er i endring tradisjonelt bokutlån aleine er ikkje lenger den einaste «foten» biblioteket skal stå på. Kunnskap, oppleving og oppdaging er framleis viktige stikkord, men formidlarrollen har blitt ein meir sentral del av samfunnsoppdraget. Biblioteka skal sjølve «dra i gang» eller vere vertskap for ulike typar (kulturelle) arrangement.

Målsetjing for 2024

- Halde fram me utvida opningstid – tidvis ubetent
- Utgreie kva slags digitale tenester me kan og bør tilby.
- Digital kompetanseheving for innbyggjarane.
- Biblioteket skal vera ein møteplass som formidlar kunnskap og oppleving.

Fritidsklubben

I 2023 fekk ungdomane sitt eige ungdomslokale på Mobrygga. Ungdomslokalet er tilgjengeleg kvar dag for ungdomane, og det er inngått avtale mellom ungdomar, foreldre og konsulent for kultur- og fritid om oppfølging av lokalet. I første kvartal 2024 reknar me med at me har ein leiar for fritidsklubb på plass, i ei 20 % stilling. Hen vil samarbeide med konsulent kultur og fritid om oppfølging av barn og unge.

Målsetjing for 2024

- Tilrettelegge for fritidsklubb for elevar til og med 7. klasse, samt for elevar frå 8. klasse og oppover
- Besøkje eller invitere ein anna ungdomsklubb.
- Jobbe med inkludering på gruppenivå.
- Gje tilbod om aktivitetsveker om sommaren.

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet arbeider for at Modalen kommune skal vera ein god kommune å veksa opp i, og skal vera med å gje råd i beslutningar som påverkar born og ungdom. Dette gjeld både utdanning, kultur, miljø, samferdsle, idrett, helse og samfunnsutvikling. Konsulent for kultur og fritid er sekretær for rådet, som er etablert med leiar, nestleiar, 4 medlemmer og 2 varamedlemmer. Hausten 2024 vert det gjennomført nytt val til ungdomsrådet.

Målsetjing for 2024

- At ungdomsrådet skal vere informerte og kunna medverke i saker som er til kommunal sakshandsaming.
- At rådet skal ha ei god forståing av eige mandat og rettigheter.
- Å medverke vidare i AlleMed dugnaden
- Å halde minst to møter kvart semester.

4.1.3 Sosial og barnevern:

NAV/sosial

Modalen kommune inngår i interkommunalt samarbeid om NAV-teneste med kommunane Austrheim, Fedje, Masfjorden og Gulen; NAV Fensfjorden. NAV Fensfjorden er lokalisert på Hosteland i Masfjorden kommune. NAV Fensfjorden samlar kommunalt NAV og statleg NAV. Det er Masfjorden kommune som er vertskommune for samarbeidet, øvste leiar er rådmannen i Masfjorden.

Modalen kommune sine innbyggjarar skal kunne nytte NAV-tenestene gjennom telefon, Mitt NAV (direkte personleg kommunikasjon via NAV si nettside – krev innlogging), samt individuelle møter med NAV-tilsette i Modalen etter avtale. Det er i 2022 oppgradert kontor/møterom for NAV på Helsesenteret etter nye lovpålagte krav.

Barnevern

Modalen kommune har inngått vertskommunesamarbeid med kommunane Osterøy og Vaksdal frå 01.07.2022. Samarbeidsavtalen vart lagt fram for kommunestyret i sak 020/2022 den 25.05.2022, og små endringar i avtalen vart handsama i sak 042/2022 den 03.11.2022. Det vert gjennomført samarbeidsmøte med kommuneleiinga, samt årlege nettverksmøte der barnevernet tek del i utvida oppvekstteam saman med ass. rådmann, PPT, skulen, barnehagen og helsestasjonen i Modalen.

Flyktingtenesta

I løpet av det siste halvanna året har Modalen kommune busett over 20 flyktingar frå Ukraina, etter vedtak i kommunestyret om anmodning om busetting av flyktingar i 2022 og 2023. Flyktingtenesta i Modalen koordinerer og følgjer opp busetting, praktisk hjelp og rettleiing, introduksjonsprogram med språkopplæring og språkpraksis, og vidare dialog med

NAV. Modalen kommune har i 2022 og 2023 kjøpt språkopplæringsplass av Masfjorden kommune.

Administrasjonen har jobba med å etablere ei fleksibel teneste som legg til rette for god busetting og integrering. Det vert jobba fortløpande med utvikling av flyktningtenesta og det vert undersøkt moglegheiter for fleire lokale tenestetilbod for flyktningane i 2024.

Alkohol/rus

Kommunestyret i Modalen vedtok i juni 2020 revidert Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020 – 2024. Edruskapsvern omfattar førebyggjande perspektiv, rettleiing og iverksetjing av tiltak dersom behov oppstår. Den rusmiddelpolitiske handlingsplanen skildrar korleis dette tilbodet er lagt opp. Rådmannen vil understreke at det er avgrensa etterspurnad etter slik hjelp i kommunen, kun 0 – 1 saker pr. år, men at det er av høg verdi at tenesta fungerer godt når behov oppstår. Naturlege samarbeidspartar er NAV og eining for helse. Det er også kome nye lovpålagte krav knytt til oppfølging av russaker der personar vert ilagt møteplikt for gjennomføring av ruskontroll. I 2023 har kommunen jobba med ansvar- og rutineskriv knytt til dette.

Modalen har per i dag 2 butikkutsal og 1 skjenkestad for alkoholhaldig drikke i kommunen.

Rådmannen har delegert fullmakt til å tildele ambulerande løyve og einskildløyve.

Modalen kommune har avtale med privat skjenkekontrollør som fører tilsyn med, og kontroll av, sals- og skjenkestadane. Kontrolløren rapporterer årleg på gjennomførte tilsyn.

Mål 2023 - evaluering

1. Etablere rutinar og system for samarbeid i nytt interkommunal barnevernsteneste mellom kommunane Osterøy, Vaksdal og Modalen:
Faste samhandlingsrutinar for vertskommunesamarbeidet, både administrativt og politisk.
Evaluering:
Det er lagt opp til at tilstandsrapport for barnevernstenesta årleg vert handsama i kommunestyret. Det vil vere kontinuerleg fokus på korleis ein kan orientere og involvere politisk nivå i oppfølging av barnevernstenesta.
2. Etablere rutinar for oppfølging for ny lovpålagt teneste knytt til russaker:
Frå 01.07.2022 fekk kommunane ei ny lovpålagt oppgåve knytt til oppfølging, råd og rettleiing til personar som illeggas møteplikt for gjennomføring av ruskontroll.
Evaluering:
Det har i 2023 vore vurdert og drøfta korleis kommunen kan følgje opp det nye lovkravet knytt til russaker. Det er i utgangspunktet svært få eller ingen saker knytt til dette, men kommunen må ha klare ansvarslinjer dersom ein får dette behovet. Skriftleg rutine er under arbeid, og det er planlagt vidare dialog med politi knytt til oppfølginga her.
3. Kontinuerleg mål NAV:
Sikre at NAV Fensfjorden leverer tenester i tråd med det Modalen kommune er tent med.
Evaluering:
Det vert halde erfaringsmøter i regi av Masfjorden kommune som sikrar ein to-vegs kommunikasjon og fortløpande evaluering. Det har i 2022 vore oppgradering av møterom/kontor for NAV på Helsesenteret etter nye lovpålagte krav.

Mål 2024

1. Implementere rutinar og system for samarbeid både administrativt og politisk i interkommunal barnevernsteneste mellom kommunane Osterøy, Vaksdal og Modalen.
2. Sikre at NAV Fensfjorden leverer tenester i tråd med det Modalen kommune er tent med.
3. Implementere og vidareutvikle flyktningsstenesta etter nye lovkrav og lokale behov.

4.1.4 Næring

Det er assisterande rådmann som føl opp tenesteområdet Næring. Dei viktigaste oppgåvene er å sikre at kommunen sin vedtekte strategiske næringsplan (2017) vert følgt opp, samt sakshandsaming og forvaltning knytt til næringsfondet.

Modalen kommune er ein del av Osterfjorden næringsamarbeid saman med Osterøy og Vaksdal kommunar. Her har det vorte arbeidd med strategisk plan, oppfølging av felles prosjekt, samt arrangering av kurs.

Næringsutvikling er ein viktig del av samfunnsutviklinga i Modalen. Me har eit noko avgrensa næringsliv kor om lag 80 % av arbeidsplassane er i kommunal sektor. Samstundes har me verksemdar som har gjort stort og viktig arbeid og bidreg med lokale arbeidsplassar. I 2023 (per 31.10.2023) har følgjande fått innvilga stønad frå næringsfondet:

Mottakar av stønad	Sum og type stønad	Kommentar
Næringsfondsstyret:		
Coop Modalen – «Ny butikk»	Tilskot: kr 700 000,-	Næring/Tenester
Nygaard Elektro – kjøp av servicebil og utstyr	Tilskot: kr 400 000,- Lån: kr 225 000,-	Næring/Tenester
Modalen Næringsbygg – kjøp av bygningsmasse	Tilskot: kr 600 000,- Lån: kr 250 000,-	Næring/Tenester
Industriutvikling Vest, Næringsinkubator	Kr. 20 000,- i årleg tilskot – 5 år	Næring/Tenester
Oppstart gardsdrift / generasjonsskifte	Tilskot: kr 150 000,-	Landbruk
Heimalaga Mat frå Pøylo	Tilskot: kr 97 000,- Lån: kr 42 000,-	Næring/Tenester
IGold Peykov – etablering av nettbutikk	Tilskot: kr 74 500,-	Næring/Tenester
Administrativt vedtak:		
iModalen AS – kompetansehevande tiltak	Tilskot: kr 6 500,-	Næring/tenester

<i>Vestland Bjøllelag – basestasjon Otterstad</i>	<i>Tilskot: kr 10 000,-</i>	<i>Landbruk</i>
<i>Kjøp av traktorskjer</i>	<i>Tilskot: kr 12 400,-</i>	<i>Landbruk</i>

Næringssetinga i Modalen kommune føregår i tett samarbeid med landbrukstenesta. Landbruket representerer ein stor del av den samla næringsverksemda i kommunen. Dette finn ein att i kommunen sin strategiske næringsplan, samt i dei særlege stønadsordningane (næringsfondet) som er retta mot landbruket. I 2023 og 2024 er strategisk næringsplan under revidering.

Mål 2023 – evaluering

1. Revisjon av Modalen kommune sin strategiske næringsplan

Evaluering:

Revidering av strategisk næringsplan er godt i gang og det har gjennom året vore møter i arbeidsgruppa og undervegsrapportering til formannskapet som næringsfondsstyret. Det vart i mai 2023 gjennomført ei samling for næringslivet i Modalen, der sentrale næringslivsaktørar i kommunen drøfta og delte tankar om framtidig næringsliv og kommunen som tilretteleggar for dette. Arbeidet med revidering av strategisk næringsplan vil fortsette i 2024.

Mål 2024

- Ferdigstille revisjon av Modalen kommune sin strategiske næringsplan.

4.1.5 Skule

Rektor ved Mo skule er ansvarleg for rammeområdet. Ansvarsområdet omfattar grunnskulen, skulefritidsordninga, vaksenopplæring på grunnskulenivå og kulturskulen. I tillegg har rektor det kommunale skuleansvaret som ein del av stillinga.

Grunnskulen

Alle elevar frå Eidslandet i Vaksdal kommune går framleis på Mo skule. Avtalen gjeld for eit år om gongen fram til den vert sagt opp av ein av partane. For 2024 betaler Vaksdal kommune kr 109 993 pr elevplass pr. år. Dette er i tråd med satsar for gjesteelevar i Hordaland fylke og gjeld òg for andre gjesteelevar ved Mo skule. Den same satsen vert nytta for gjesteelevar òg frå andre kommunar.

Elevtal	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	57	66	74(19)	71(16)	74(17)	72(17)	79(16)	77(15)	86(20)	81(19)

Elevtal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	70(9)	65(5)	59(4)	58(5)	55(7)	55(7)	46(5)

(Tala i parentes viser elevtalet frå andre kommunar som inngår i det samla elevtalet.)

Kulturskulen: Kulturskulen i Modalen er lokalisert til Mo skule. Kulturskulen gjev tilbod i musikkopplæring innan song og eit breitt utval instrument. I tillegg vert det arrangert kortare kurs innan andre kultur-/uttrykksformer. Hausten 2023 er det 20 elevplassar ved kulturskulen i Modalen, dette er ei dobling frå førre skuleår, og stillinga til pedagog er auka frå 20% til 40% dette året.

SFO er organisert med opning før og etter ordinær skuletid som tidlegare. Elevar i 1.- 4.klasse har SFO inne i skuletida dei dagane dei har korte undervisningsdagar. Dette tilbodet vert gjeve utan foreldrebetaling, då det ikkje er sett opp skuleskyss etter undervisningsslutt for desse elevane. Rammeplan for SFO er no implementert ved Modalen SFO.

Born i SFO:	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
	16	11	23	25	32	28	28	31	37	32

Born i SFO:	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
	26	17	19	18	21	20	23

Vaksenopplæring

Modalen kommune kjøper teneste frå Alver innan vaksenopplæring på grunnskulenivå.

Stillingsressurs for alle ansvarsomåde: 17,95 årsverk.

PPT:

Pedagogisk psykologisk teneste vert kjøpt frå Vaksdal kommune. Budsjettmessig vart dette lagt inn under Mo skule frå 2014.

Mål 2024

- Halda fram arbeidet med skulebasert kompetanseutvikling og vidareutvikla Mo skule som ein lærande organisasjon. Modalen kommune er del av Nordhordland kompetanseregion. Gjennom dette deltek skulen i utviklingsarbeid saman med regionen. Inneverande og komane år skal Modalen delta i DEKOMP (desentralisert kompetanseutvikling) der ein mellom anna får nytte av samarbeid med Høgskulen på Vestlandet. Temaet som det ver arbeidd med er «Skulenærver»
- Mo skule er ein PALS-skule. Elevåtfertd og utvikling av eit trygt og inkluderande skulemiljø vert arbeidd med kontinuerleg.
- Fokus på tidleg innsats og tilpassa opplæring.
- Arbeida for oppgradering av uteområdet ved Mo skule.
- Modalen kommune og Mo skule har fått fleire elevar med flyktingstatus. Det vert arbeidd for å gje desse ein trygg og god kvardag ved Mo skule.

4.1.6 Barnehage

Modalen barnehage er ein 2-avdelingsbarnehage, med avdelingane 0-3 år og 3-6 år.

Styrrar er ansvarleg for rammeområdet.

Staten sine tilskot til drift av barnehagen inngår i rammetilskotet ut frå talet born i alderen 0-6 år busett i Modalen kommune. Born busett i andre kommunar kan nytta plass i barnehagen, så lenge det er avtale med bustadkommunen om finansiering av plassen.

Det er 24 barn, 37 plassar i barnehagen våren 2024. Hausten 2024 vil det vere 24 barn og 30 plassar. 4 av borna kjem frå andre kommunar. Bemanninga vert justert i høve barnetal og bemanningsnorm.

Bemanningsnorma er 1 vaksen pr. 6 barn. Me erstattar planleggingstida til pedagogane (kvar pedagog har 4 timar planleggingstid for veka) med assistentar, slik at ein i større delar av barnehagekvardagen går med full bemanning.

Barnetal:	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
	28	36	36	37(7)	32(6)	34(9)	34(9)	31(8)	21(6)

<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
21(5)	28(9)	27(12)	31(11)	28(10)	27(8)	21(2)	24(4)	24(4)

Tala i parantes viser barn frå andre kommunar som inngår i det samla barnetalet.

Stillingsressurs: 8,97 årsverk.

Utviklingsmål Modalen barnehage 2024

1. Har fått innvilga nye Regionale kompetansemidlar som skal nyttast til barnehagebasert kompetanseutvikling i Språk og kommunikasjon- førebygging av språkvanskar. Samarbeid med Statped Vest kring ASK(Alternativ Supplerande Kommunikasjon)
2. Arbeide målretta og iverksette tiltak for å redusera sjukefråvær.
3. Uteområdet. Vidare plan for uteområdet og utbetringar vert arbeida med og det er meldt inn ynskje om oppgradering av området for dei yngste barna i barnehagen. Laga eit spennande leikemiljø for barna i denne aldersgruppa som bidreg til å fremma motorisk aktivitet, rolleleik, vennskap og gode leikeopplevingar.

4.1.7 Pleie og omsorg

Modalstunet har totalt 16 sjukeheimplassar. Drifta har stabilisert seg på 8-10 plasser gjennom året inkludert korttidsplassar /avlastning/2 stk. leigeplass frå 01.01.23. Det er innafør den ramma normtal staten ser for behovet dei komande år til eldre over 80 år i Modalen. I budsjettet for 2024 er det lagt inn inntekt frå 3 leigeplassar til andre kommunar i eit år.

Tenesta ser ein auke i heimeteneste, som vil gje auke i tenestetimar i åra som kjem. I tillegg lovpålagde tenester innan avlastning/omsorgsstønad er aukande, som vil påverke budsjettet. Ved at fleire eldre bur heime, vil det verte behov for auke i heimeteneste og praktisk bistand.

I tillegg til Samhandlingsreforma som vart innført i 2012, er det frå 2023 innført pakkeforløp i ulike kreftbehandingar på sjukehus, som gjer til at pasientane treng oppfølging av sjukepleiar i kommunen. Det krev spesialsjukepleiarutdanning innan ulike fagområder.

Behandlingar knytt til medikament og utstyr gjev auke i kostnad. Det er lagt inn kostnad i budsjett til fagleg opplæring.

Kommunen har krav om sjukepleiekompetanse 24 timar i døgeret. Ut frå at me ser ein auke i pasientar med samansette diagnosar, vil det vere naudsynt å ha god sjukepleiekompetanse i tenesta. Kommunen har overteke øyeblikkeleg hjelp tilbod frå 01.01.23, som før var avtale med Alver kommune om. Det fører til ein auke i kostnad til oppbygging, innkjøp av diverse utstyr og krev sjukepleiekompetanse 24/7 og legesamarbeid for forsvarleg tilbod.

Dagtilbod til heimebuande tel no 8 stk. Ut frå at tal eldre vil auke i åra som kjem, vil og etterspurnaden av tenesta auke. Tilbodet er ope kvar onsdag frå kl. 07.30 – 15.00. Ved at eldre heimebuande møtes i eit fellesskap, gjev det dei livskvalitet og meistring til å bu lengst mogleg i eigen heim. Såleis er det eit førebyggjande tiltak for bl.a kunne redusere/unngå angst og depresjon. Ved å tilby denne tenesta, vil det utsetje institusjonsplass, og dermed redusere kostnader i drift.

Trimtilbod til eldre på Øvre Helland i samarbeid med lege/fysioterapeut og teknisk vonar ein kan starte opp igjen neste år. Ca 3-5 eldre har delteke på tilbodet.

Velferdsteknologi (NVP), (St. meld nr. 29 (2012-2013), skal sikre at velferdsteknologi blir ein integrert del av helse- og omsorgstjenestene. Etter at VFT i 2022 vart lagt inn i drift i kommunen, gjer det til at tenesta vil få kostnader ved innkjøp/leige og drift av utstyr i åra som kjem. I framtid vil me kunne sjå gevinstar av i drifta. Bruk av velferdsteknologi skal vere ein del av dei heilskaplege tenestene, som vert tildelt etter søknad.

Innføring av Digi Helse, som er eit kommunikasjonsverktøy opp mot Helsenorger, gjev innbyggjarar elektronisk samhandling med tenesta. Kostnad med implementering, lisensar og opplæring vert lagt inn i budsjett. Kjernejournal og KS kommunenettverksarbeid med heilhetleg tjenestemodell er og eit prosjekt inn i 2024.

Reforma «Leve hele livet» er ei kvalitetsreform som skal integrerast i kommunane frå 2019 – 2023 (St.m 15. 2017-2018). Meldinga sitt hovudfokus er å skape eit meir aldersvenleg Noreg, og finne nye og innovative løysingar på dei kvalitative utfordringane knytt til: aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, samanheng og overganger i tenestene. Det vert lagt inn kostnader i budsjett til gjennomføring av reforma.

Det har i 2023 vorte tilsett 4 nye sjukepleiarar i ledige stillingar ut frå at kommunestyret gjorde vedtak på rekrutteringstiltak for å rekruttere sjukepleiarar i to år til. Ved nye tilsetningar skal det føre til at tenesta ikkje treng å nytte innleige av vikarbyrå.

Pleie og omsorgsteneste: Mål 2024

1.Arbeide målretta mot reduksjon i sjukefråver - fokus på arbeidsmiljø.

Vidareføre handlingsplan etter Arbeidsmiljøundersøking 2023.

Frist: Kontinuerleg gjennom året gjennom møter med HTV/verneombod ein gong/mnd og personalmøter kvar 6-8 veke, sjukepleiemøter kvar 6 veke.

2. Kompetanseheving for tilsette med vidareutdanning, faglege kurs mm.
Planlagt 2-3 tilsette på kurs ved Verdighetscenteret- akuttmedisinsk eldreomsorg
Frist: I løpet av året.

3. Utarbeide retningslinjer i tenesta og få lagt dei inn i kvalitetssystemet Netpower.
Myndiggjering av tilsette ut frå utarbeidde retningslinjer.
Frist: Kontinuerleg gjennom året.

4. Implementering «Leve hele livet» reforma.
Frist: Kontinuerleg gjennom året.

5. VFT skal vere ein del av drifta, opplæring til tilsette, brukarar og pårørande mm.
Frist: Kontinuerleg gjennom året.

6. Implementering av Digi Helse i drifta, opplæring tilsette, brukarar og pårørande.
Frist 01.06.2024.

7. Innføring «pakkeforløp hjem» i høve kreftpasientar i løpet av året.

Stillingsressurs: 22,45 %

4.1.8 Kommuneoverlege/Helsesenteret

Kommuneoverlegen har leiaransvar for helsetenestene i kommunen. Dette omfattar legetenesta på legekontor, helsestasjon, fysioterapitenesta, legetenesta på sjukeheimen og psykisk helseteneste. Kommuneoverlegen har òg ansvar for smittevern, miljøretta helsevern, beredskap og er kommunen sin medisinsk-faglege rådgjevar. Kommuneoverlegen samhandlar med sjukeheimen om ØHD-sengene.

Handtering av vaksinerings har vorte ein større og fast del av oppgåvene i helsetenesta. Det same gjeld ukande andel virussjukdomar om hausten. Dette saman med aukande andel eldre krev meir av helsetenesta. Legekantoret har ope fire dagar kvar veke, og me er to legar som delar på pasientarbeidet på legekantort og på sjukeheimen.

Psykisk helseteneste har i tillegg til ansvar for å yte tenester til menneske med psykiske lidingar og symptom og ansvar for tenester til menneske med diagnosen psykisk utviklingshemming. Som ein del av rammetilskotet til kommunen, mottek kommunen eit tilskot pr utviklingshemma innbyggjar. Me har to psykiatriske sjukepleiarar i kommunen, Ein psykiatrisk sjukepleier er godkjent Vivat-instruktør og heldt kurs i sjølmordsførebygging og ein går i vidareutdanning innan sorgarbeid. ansvarsgrupper. Psykiatrisk sjukepleier leiar koordinerande eining.

Kommunen har tilsett psykolog i 20 % stilling. Psykologen er i Modalen annakvar veke og er tilgjengeleg for spørsmål dei andre dagane. Psykologtenesta er både pasientrette og rettleiande for helsepersonellet.

Me har 100 % helsesjukepleiar-stilling i kommunen, og denne fyller rolla si godt og samarbeider tett med skule, barnehage, andre sjukepleiare, fysioterapeut, psykiatrisk sjukepleier, barnevern og leger i helseeininga. Helsesjukepleiar har og ansvar for ein del elevsamtaler.

Leiande fysioterapeut i 100 % stilling gjer klinisk fysioterapiarbeid på helsesenteret i tillegg til arbeid på Modalstunet og hjå dei heimebuande. Fysioterapeuten har ansvar for vurdering behov for hjelpemidler, søknad, opplæring/tilpassing, frakt og reparasjon av hjelpemiddel. Tenesta drifter trenings-/ trimgrupper. Fysioterapeuten er og med i koordinerande eining (KE)

Det har ikkje lukkast å få ergoterapeut i 50% stilling til Modalen. Midlar til stillinga er i budsjettet omdisponert til legeteneste og kommunen er no bemanna med 50 % kommunelege, og 100 % kommuneoverlege, spesialist samfunnsmedisin.

Me er sårbare på helsepersonellsida når sjukdom og virusmitte treffer helsesenteret i Modalen sine tilsette. Likevel har med greidd å halde legekantoret ope fire dagar kvar veke heile året inkludert feriar. To legar gjer oss mindre sårbare ved sjukdom, ferie og kurs. Me greidde i år å rekruttere lisenslege som vikar i sommarferien og det var ein god erfaring.

Helsesekretærressursen er auka til 80 % då pasientstraumen har auka, og det er meirarbeid med to legar på kantoret, vaksinerings og nye journalsystem. Det at alle i helseeininga er fleksible med tanke på oppgåver og i tillegg samarbeider særst godt er ein stor styrke for kantoret.

Helsetenesta sitt journalsystem er fornya både på helsestasjon og legekantor, og dette har diverre vore ei større utfordring enn me var førebudd på.

Kommunelege: Mål 2024-2027

- Tilby tilgjengelege helsetenester og førebyggjande tiltak med god kvalitet til folk i Modalen
- Ha kort ventetid på helsetenester, legetime på dagen.
- Ha god kapasitet på vaksinerings og testing i samband med virussjukdom.
- Sikre fagfolk i alle stillingane
- Halde på gode samarbeidsrutiner ved helsesenteret med fagmøter kvar veke og personalmøter kvar månad.
- Øving i hjerte-lunge-redning for alle ved helsesenteret.
- Personalsamling på slutten eller byrjinga av året.
- Ha faglege oppdateringar.
- Ta del i vidareutdanning og sikre kritisk kompetanse
- Ta del i interkommunale prosjekt og møter.
- Sikre optimal utnytting av nye journalsystem.
- Følgje opp vernerunde og sikre trygge og gode arbeidsplasser på helsesenteret ved ombygging og rømningsvegar
- Førebu kva som vil skje når fire av sju tilsette nærmar seg pensjonsalderen.

4.1.9 Teknisk etat

Ansvarsområdet omfattar kommunale bygg (nybygg, drift, vedlikehald). Vedlikehald av anlegg og område. Plan, bygg, eigedom, miljø, kart og oppmåling, byggjesaker, veg, vatn, avlaup, boss, og landbruk/skogbruk.

Modalen kommune tilbyr all skuleungdom mellom 16 og 23 år sommarjobb. Dei som deltek på teknisk vert i stor grad handtert av uteseksjonen ved teknisk etat.

Modalen kommune har ein stor bygningsmasse og mange utomhusanlegg. Desse anlegga vil også i åra som kjem ha trong for vedlikehald. For å hindre forfall er det naudsynt med eit kontinuerleg vedlikehald. Dette vil i tillegg til bruk av eigne ressursar også krevje inn leige av eksterne firma.

Innan teknisk sektor er det stadig endringar innan plan og bygningslova, lov om eigedomsregistrering (matrikkellova), adresseregister og tekniske forskrifter. Modalen kommune har fokus på teoretisk og praktisk opplæring innan dette området.

Uteseksjonen:

Har ansvar for vaktmeistertenesta og vaktordninga i kommunen.

Teknisk etat har ei vaktordning som vert utført av 4 personar med vakt kvar fjerde veke. Det er etablert vakttelefon der den som har vakt skal rykkje ut ved feil på teknisk anlegg i kommunen.

Tilsette på teknisk etat: 7 tilsette på reinhald , 6 tilsette på uteseksjonen, 2 tilsette på landbruk/skogbruk og 3 tilsette i administrasjonen.

Stillingsressurs: 13,4 årsverk.

Brannvern

Modalen kommune har inngått samarbeid med Nordhordland brann og redning. Brannordninga er organisert som vertskommunesamarbeid utan nemnd etter Kommunelova § 28b, der Alver er vertskommune.

Reinhaldstenesta

Har ansvar for dagleg vask og nedvask av dei kommunale bygga i kommunen.

Landbruk

Talet på aktive bønder i Modalen er svakt aukande då det er starta opp ny drift på 2 bruk. Eit med storfekald og eit med grovforproduksjon. Det er og ei satsing på vedproduksjon på fleire bruk. Eit bruk har dessverre lagt ned drifta. Næringsfondet har bidregge med støtte til fleire prosjekt. Det er trong for oppgradering av driftsbygningar i samband med nye lausdriftskrav, og det er difor viktig å koma i gang med planlegging av dette. Dette bør vera fokusområde dei neste åra.

I tillegg er det på fleire gardsbruk aktivitet med istandsetjing av bygningar og jord for å leggja til rette for framtidig drift, og landbrukskontoret bidreg med rettleiing og hjelp til tilskotssøknader.

Landbrukskontoret har vore involvert i prosjekt Smalband, dekning for sporing av beitedyr i Stølsheimen. Betre nytting av beite i inn- og utmark er eit nasjonalt satsingsområde, og dette var eit samarbeidsprosjekt mellom fleire kommunar og beitelag. Utplassering av signalforsterkarar gjer at ein kan nytta seg av radiobjølleteknologi på sauene, dette bidreg til lettare sanking, redusert tap av dyr på beite og lønnsemd og rekruttering til næring. Dette året har prosjektet vorte utvida til å omfatta Otterstad Beiteområde, og det vert interessant å få høyra meir om resultatane av denne satsinga. Det har vore ytt tilskot gjennom ordninga organisert beitebruk til innkjøp av radiobjøller i beitelaga.

For Modalen kommune er i varetaking av fjell landskapet med beiting positivt både med tanke på nytting av denne ressursen til matproduksjon og som ein viktig faktor i kampen mot attgroing. Bruk av beiteressursar i fjellet og beiteteknologi er noko ein bør arbeida vidare med.

Prøveprosjekt med å leiga inn geit frå Eksingedalen med no fence klavar til rydding av turområde ved Steinavatnet har vore vidareført dette året, med fokus på beiting av området nærast Nystølen. Så langt er erfaringane gode med dette prosjektet. Det er ikkje sett av midlar til vidareføring av prosjektet, men det bør vurderast.

Nibio har oppdatert alle gardskart i Modalen i 2022. Oppdaterte kart er viktig for landbruket fordi mange tilskotsordningar byggjer på areal i kart. Landbrukskontoret har fått ei liste av NIBIO på areal som må synfarst og det vil gjennomførast i 2024.

Landbrukskontoret har eit godt samarbeid med Modalen Bondelag og Norsk Landbruksrådgjeving Vest og fokus på meir og betre grovfor er eit område ein ynskjer å arbeida vidare med. Landbruk har mellom anna jobba med tilbakeføring av gruber til jordbruksareal, og dette vil ein ha fokus på vidare framover.

Avtalen med Alver har fungert godt og vil verte vidareført.

Modalen kommune vil halde fram med landbruksvikar i 51 % stilling gjennom avtale med Landbrukstenester i Hordaland.

Flaumforebygging på Mo

Mudring av sandbanke ved utløpet til Mofjorden krev løyve frå Statsforvaltar i Vestland. Etter råd frå dei er søknaden sendt over til NVE for uttale og vil verta innsendt når den ligg føre. Truleg vert mudring gjennomført etappevis over ein periode på fleire år, for å kunne tilpassa gjennomføringa best mogleg til anna aktivitet/bruk gjennom året.

Kalkingsanlegg

Kalkingsanlegget på Espeneset som starta opp i 2016, ligg under teknisk sjef sitt budsjett. Både drift av anlegget og investeringane er fullfinansiert med midlar frå staten og eventuelt ved bruk av fondsmidlar til fiske og vilt som BKK årleg betalar. Kommunen står som eigar av anlegget og har ansvar for drifta etter særskilt avtale med staten.

Evaluering mål 2023:

- **Tilrettelegge nye små bustader på Kyrkjelydstomta.**

Evaluering:

Målsettinga delvis oppnådd. Stiv kuling Arkitekter har saman med Modalen kommune utarbeidd ei moglegheitsstudie for kyrkjelydstomta. Tomta vart lyst ut for sal og vart kjøpt opp av privat utbyggjar: Prosjektet held fram i 2024.

- **Oppgradere turveg inn til Dagsturhytta**

Evaluering:

Målsettinga vart oppnådd. Sherparar har oppgradert delar av turvegen inn til Dagsturhytta, og nytta alt av steinar som vart kjøpt inn mot slutten av 2022.

Fyrste delprosjektet vart ferdig 2023.

- **Innmåling og dokumentasjon av VA - anlegg.**

Evaluering:

Målsettinga vart ikkje oppnådd. Prosjektet held fram i 2024.

Teknisk etat - Mål for 2024

- Oppgradering ventilasjonsanlegget i bassenget på Bryggjeslottet.
- Innmåling og dokumentasjon av VA - anlegg.
- Oppgradering av Hall B industri bygget – Ventilasjon
- Oppstart revidering av kommuneplanen

4.2. Tabellar og oversyn:

«Små investeringar» og tiltak som vert ført i driftsbudsjettet

Beløpsgrensa og reglane knytt til kva utgifter som kan førast i investeringsbudsjettet medfører behov for å ha driftsmidlar tilgjengeleg til slikt føremål. "Investeringar" der investeringsobjektet har ein verdi/kostnad under kr 100 000 skal ikkje førast i investeringsbudsjettet, men i driftsbudsjettet/-rekneskapen. Det same gjeld for utgifter til tiltak/prosjekt som ikkje vert vurdert å vere av «investeringsmessig karakter». Det gjeld til dømes vedlikehaldsutgift og reparasjonar, sjølv om kostnad er over kr 100 000.

Følgjande prosjekt er teke inn i innstillinga til småinvesteringar med løyvingar i planperioden 2024 - 2027:

Småinvesteringar 2024 - 2027:	2024	2025	2026	2027
Bua - utstyr og lokale		250 000		
Markiser - Modalstunet			500 000	
Revidering kommuneplan (flytta til finansiering frå N-fond)	*			
Utstyr/ oppgradering Barnehagen		300 000		
Utstyr til Modalstunet		215 000		
Kommunale veger /asfaltering				1 000 000
Nødnett Modalstunet	50 000			
Grunnundersøkingar på Mo	500 000			
Liten plentruktor til uteseksjonen		70 000		
SD – anlegg, ventilasjon på Flodmaal			150 000	
Reinholdsmaskinar		80 000		
Olav Nygard-året (flytta til finansiering frå N-fond)	*			
	550 000	915 000	650 000	1 000 000

Utfyllande kommentarar til småinvesteringar 2024 -2027

BUA – utstyr og lokale

Midlar til utvikling og etablering av BUA vart plassert i Øk.plan 2025 i formannskapsmøtet.

Markiser - Modalstunet

Det er stort behov for innkjøp av nye markiser til Modalstunet.

Revidering av kommuneplanen

Oppstart revidering av Modalen kommune sin kommuneplan.

* Løyving med kr 300 000 årleg vert lagt inn i budsjettområdet for Næring, med finansiering frå næringsfondet.

Utstyr /oppgradering i Barnehagen

Betre lyssetting rundt Barnehagen som gjer det lettare å leike og vere ute på den mørkaste årstida. Innkjøp av møblar, tripprapp-stolar, hems på avdeling Oddane og bosskur.

Utstyr til Modalstunet

Det er behov for innkjøp av utstyr, inventar og møblar til Modalstunet.

Kommunale veger /asfaltering

Det er behov for asfaltering frå Otterstad og opp til Kleivane.

Nødnett Modalstunet

Det er stort behov for å få på plass nødnett på Modalstunet. I dag har dei ikkje nødnett på staden.

Grunnundersøkingar på Mo

Det er behov for å gjere geotekniske grunnundersøkingar på Mo.

Liten plentruktor til uteseksjonen

Det er behov for ny plentruktor til uteseksjonen.

SD – anlegg, ventilasjon på Flodmaal

SD – anlegg (Sentral driftskontrollanlegg) er eit system som brukast til å overvake og kontrollere tekniske anlegg i ein bygning, eller eit anlegg. Dette systemet gir ein betre kontroll over energiforbruket og ein moglegheit for å optimalisere drifta av anlegga i bygget.

Reinholdsmaskinar

For å letta arbeide til reinhaldarane er det viktig å investere i nye reinholdsmaskinar når dei gamle utgår.

Olav Nygard – året 2024.

Det er behov for midlar til markering av Olav Nygard - året 2024. Sjå òg under Kultur.

* Løyving med kr 150 000 i 2024 er lagt inn i budsjettområdet for Næring, med finansiering frå næringsfondet.

Løyvingsoversyn drift

Tabellen syner budsjett med generelle driftsinntekter, samla nettoløyvingar til budsjettområda, finansutgifter, overføring til investering samt avsetjing til, og bruk av fond.

Løyvingane til rammeområda er vist i tabell under løyvingsoversynet med overskrifta «Spesifiserte rammeløyvingar».

Tabellen er halde i faste 2024-kr frå 2024 og framover.

Budsjettvedtaket for 2024 gjev eit netto driftsresultat på omlag kr 1,2 millionar. Dette utgjer om lag 1,0 % av samla driftsinntekt.

Merk at resultatet i realiteten knyt seg til næringsfondsmidlar.

Merk òg at alle åra i økonomiplanen er saldert med eit driftsresultat **under 3 %**. 3 % er minimumsmålalet kommunestyret har vedteke når det gjeld netto driftsresultat i prosent av samla driftsinntekt. Og sjølv med lågare driftsresultat enn målalet, må det gjennomførast mange innsparingstiltak for å unngå meirforbruk. For 2024 er det synt ein tabell med konkrete tiltak sortert på dei ulike budsjettområda. For åra 2025 – 2027 er ytterlegare innsparingsbehov som er lagt inn i salderinga beløpsfesta for kvart einskild budsjettområde i eigen tabell. Det må gjennomførast ein prosess med å finne og talfeste konkrete tiltak i dei seinare åra i perioden som vert teke med inn i neste rullering av budsjett og økonomiplan for 2025 – 2028.

Årsaka til at budsjett-/økonomiplan for 2024-2027 vert lagt fram med lågare driftsresultat enn vedteke minimumsmålsetjing på 3 %, er at det er svært utfordrande og omfattande å saldere rammene for å nå eit slikt resultat. Med dei føresetnadene som no er lagt inn i både drift og investering, vil behovet for overføring frå drift til finansiering av investeringar, vere relativt lågt i perioden sidan det er lagt til grunn sal av bustader i kvart av planåra som delfinansierer investeringane. Me vil då kunne finansiere investeringar og få ein auke i disposisjonsfond i planperioden, sjølv med lågare driftsresultat enn 3 %. Etter planen skal disposisjonsfond auke til om lag kr 9,4 millionar ved utløpet av 2027, men om lag heile beløpet vil vere næringsfond og nesten ingenting på det generelle disposisjonsfondet. Dette er uheldig og gjev eit mindre handlingsrom, då det er avgrensingar på kva næringsfondet kan nyttast til, medan det generelle disposisjonsfondet står heilt fritt til kommunestyret sin disposisjon. På bakgrunn av den vanskelege situasjonen me ser framover, har dette likevel vorte lagt til grunn.

	Rekneskap	Justert budsj	Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Løyvingsoversyn - drift	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	22 020 086	26 015 000	29 100 000	29 100 000	29 100 000	29 100 000
Inntekts- og formueskatt	15 499 409	14 520 000	15 616 000	15 616 000	15 616 000	15 616 000
Eiendomsskatt	21 615 317	29 956 000	26 700 000	25 797 101	25 045 730	24 316 242
Andre generelle driftsinntekter	22 483 843	26 151 000	26 540 000	25 540 000	24 540 000	24 540 000
Sum generelle driftsinntekter	81 618 655	96 642 000	97 956 000	96 053 101	94 301 730	93 572 242
Sum bevilgninger drift, netto	69 582 142	89 357 971	91 046 096	88 722 480	86 666 597	86 492 925
Avskrivninger	7 785 382	7 668 000	7 700 000	7 700 000	7 700 000	7 700 000
Sum netto driftsutgifter	77 367 524	97 025 971	98 746 096	96 422 480	94 366 597	94 192 925

Brutto driftsresultat	4 251 131	-383 971	-790 096	-369 379	-64 867	-620 683
Renteinntekter	516 966	700 000	640 000	618 357	600 347	582 861
Gevinst på finansielle omløpsmidl.	189 073	380 000	100 000	96 618	93 804	91 072
Renteutgifter	1 489 268	3 200 000	3 943 100	3 809 758	3 698 795	3 591 063
Avdrag på lån	2 499 990	2 500 000	2 500 000	2 415 459	2 345 106	2 276 802
Netto finansutgifter	-3 283 219	-4 620 000	-5 703 100	-5 510 242	-5 349 749	-5 193 931
Motpost avskrivninger	7 785 382	7 668 000	7 700 000	7 700 000	7 700 000	7 700 000
Netto driftsresultat	8 753 294	2 664 029	1 206 804	1 820 380	2 285 383	1 885 386
Overføring til investering	11 785 827	4 407 063	250 000	1 120 000	1 285 000	885 000
Avs til bundne driftsfond	353 920	24 800	24 800	24 800	24 800	24 800
Bruk av bundne driftsfond	-783 536	-121 600	-571 600	-571 600	-571 600	-571 600
Avs til disp fond	7 598 405	6 874 487	6 465 500	6 465 500	6 465 503	6 465 506
Bruk av disp fond	-10 201 322	-8 520 721	-4 961 896	-5 218 320	-4 918 320	-4 918 320
Dekning av tidligere års merforbruk						
Sum disp. av netto driftsresultat	8 753 294	2 664 029	1 206 804	1 820 380	2 285 383	1 885 386
Fremført til inndeckn seinare år		0	0	0	0	0
Rest	0	0	0	0	0	0

Løyving pr budsjettområde:	Rekneskap	Just budsj	Visma	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rådmannen/sentraladm/fellesutg	5 926 017	17 440 000	17 576 456	17 076 456	16 750 409	16 621 968
Kultur	1 962 577	2 875 000	2 494 798	1 994 798	1 668 751	1 540 310
Næring	2 238 484	4 299 701	3 261 730	3 111 730	2 863 916	2 825 384
Sosial og barnevern	2 746 600	5 800 000	5 259 651	5 159 651	5 094 442	5 068 753
Skule	11 906 598	13 500 000	13 956 038	13 456 038	13 129 991	13 001 550
Barnehage	5 287 882	6 200 000	6 759 618	6 709 618	6 677 013	6 664 169
Pleie og omsorg	19 660 595	21 700 000	19 165 022	18 515 022	18 091 161	17 924 187
Kommunelege	8 161 165	9 600 000	10 128 959	10 146 758	10 166 339	10 114 963
Teknisk	16 796 344	17 200 000	15 904 424	15 348 009	14 985 174	14 842 241
Sentrale postar	-5 749 203	-10 703 730	-4 010 600	-3 710 600	-3 410 600	-3 110 600
Småinvesteringar	645 083	1 447 000	550 000	915 000	650 000	1 000 000
	69 582 142	89 357 971	90 910 096	87 936 480	86 280 597	86 106 925

Sentrale postar:						
Pensjon/premieavvik		-7 043 730	-1 350 000	-1 050 000	-750 000	-450 000
Mva-kompensasjon		-3 300 000	-2 700 600	-2 700 600	-2 700 600	-2 700 600
Anna		40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
		-10 303 730	-4 010 600	-3 710 600	-3 410 600	-3 110 600

Kutt/innsparingar 2024:

Råd/sentraladm		
Mo sokn	-305 000	Tilskot til vøling/vedl.hald klokkeårn er ikkje med i framlegget.
Korrigering budsjettal	57 000	
Næringsfond	-425 000	Finansiere div utgifter knytt til RNI, samt kontingent LVK frå N-fond RNI=Region Nordhordland IKS. LVK=Landssamanslutninga for vasskraftkommunar

Opplæringsmidlar	-100 000	Ingen nye stønader til vidareutdanning
Div innkjøpspostar	-50 000	Kundetorg
Div IKT-postar	-270 000	
Flytting av digitaliseringsutgifter	-386 000	Betalast til Region Nordhordland IKS. Finansiering frå N-fond
	-1 479 000	
Kultur		
Midlar til Modalsdagane	-350 000	Det vert sett ned ei arbeidsgruppe for arbeid med Modalsdagane
Refusjon frå fylket	-85 000	Prosjektmidlar. Auka inntekt.
	-435 000	
Næring		
Redusere tilskot	-1 000 000	Generell reduksjon i utdeling av tilskot frå næringsfondet.
Overførte utgifter frå Rådm/sentraladm	425 000	Sjå tilsvarende pkt under Rådm/sentraladm.
Finansiere kommuneplanutgift	300 000	Overført frå småinvesteringslista.
Finansiere digitaliseringsutgifter	386 000	Overført frå Rådmannen/sentraladm
Finansiere Olav Nygard-året	150 000	Overført frå småinvesteringslista
	261 000	
Sosial og barnevern		
Auke leigeinntekt flyktingar	-400 000	
Vaksenopplæring	-256 000	Auka inntekt
	-656 000	
Skule		
Redusere vidareutdanning	-100 000	
Alarmsystem	-10 000	
Korrigerer lønsbudsjettering	-320 000	Frå haust 2024. Korrigerer av budsjettert lønsbudsjett.
	-430 000	
Barnehage		
Korrigerer lønsbudsjett jfr permisjon	-180 000	
Auke kostbetaling	-30 000	Auke kost med Kr 100 pr mnd. Foreldrebetaling i tråd med nasjonale satsar,
	-210 000	
Pleie og omsorg		
Vakanse	-500 000	Aktivitør. Oppgåvene handterast av andre.
Korr avt.festa tillegg	200 000	Justering av budsjettbeløp i tråd med erfaringstal.
Sal av inst.plassar	-1 440 000	Auke til 3 plassar. Auke pris til kr 3 700/døgn
	-1 740 000	
Kommunelege		
Korrigerer budsjett	-50 000	VTA, støttekontakt, avlastning, div godtgjering
	-50 000	

Teknisk		
Div opplæring, kurs, skyss, transport	-75 000	
Korr vedl.hald	-100 000	Retting av feilregistrert post knytt til vedl.hald
Redusert vedlikehald	-1 600 000	Reduksjon i vedl.haldsmidlar inkl materiell og mva
Auka inntekt vatn- og avlaupsgebyr	-150 000	20 % auke vatn- og avlaupsgebyr.
	-1 925 000	
Ung jobb	0	Midlar til Ung jobb er lagt inn i budsjettløyvinga til Rådm/sentraladm
Totalt	-6 664 000	

Moglege tiltak, ikkje innarbeidd i framlegget:

	Årsbeløp	
Utanlandsturar skulen	-75 000	Gj.snittleg årskostnad
Kantine skule	-414 000	
Kantine Flodmaal	-150 000	
Stipendordning vidaregåande elevar	-500 000	Beløp varierer i høve til talet på elevar
Medlemskap i diverse organisasjonar*	-50 000	Sjå under.
Tilskot til lag og organisasjonar	-100 000	
Kulturminnevern	-100 000	
Auke kommunal eigedomsgebyr	-750 000	Ytterlegare auke i gebyr på sjølvkostområder.
Digitalisering og innovasjon	-386 000	Vert flytta frå Rådm/sentraladm til Næring og finansiert frå N-fond
	-2 475 000	

*Medlemskap i Lokalsamfunnsforeningen, Ungdom og fritid, Norsk kulturforum, Landssamanslutninga av nynorsk kommunar, Stiftinga kystkultur, Geoforum, Musikk i skolen, Stiftelsen miljøfyrtårn, Folkeakademiet landsforbund, Nok. Bergen utgjer til saman om lag kr 50 000.

Innsparingar/kutt 2025-2027 fordelt på teneste-/budsjettområda:

	2025	2026	2027
	-3 206 415	-5 297 298	-6 120 970
Fordelt slik:			
Rådmannen/sentraladm/fellesutg	-500 000	-826 047	-954 488
Kultur	-500 000	-826 047	-954 488
Næring	-150 000	-247 814	-286 346
Sosial og barnevern	-100 000	-165 209	-190 898
Skule	-500 000	-826 047	-954 488
Barnehage	-50 000	-82 605	-95 449
Pleie og omsorg	-650 000	-1 073 861	-1 240 835
Kommunelege	-200 000	-330 419	-381 795
Teknisk	-556 415	-919 250	-1 062 183
Rest/ufordelt	0	0	0

Økonomisk oversikt drift

Oversynet Økonomisk oversikt drift viser grupperte inntekts- og utgiftspostar for heile kommunen samla. I oversikten finn ein m.a. netto driftsresultat som er det viktigaste resultatongrepet for å vurdera resultat og budsjettert resultat i ein kommune, og som syner resultatet av dei løpande inntektene og utgiftene.

Det er for 2023 budsjettert med eit **netto driftsresultat på kr 1,2 millionar** som er 1,0 % av driftsinntektene.

	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekt	1,0 %	1,5 %	1,9 %	1,6 %

Økonomisituasjonen for kommunen er venta å stramme seg til i åra som kjem.

Sjå tabell neste side med økonomisk oversikt drift 2024-2027. Dei fleste utgiftspostane og mange av inntektspostane for åra 2025-2027 er stipulerte nivå som samla samsvarar med saldert oversyn i Løyvingsoversyn drift, då me ikkje har laga detaljbudsjett for desse 3 åra.

Økonomisk oversikt drift 2024 - 2027:

	Rekneskap	Justert budsj	Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	22 020 086	26 015 000	29 100 000	29 100 000	29 100 000	29 100 000
2 Inntekts- og formuesskatt	15 499 409	14 520 000	15 616 000	15 616 000	15 616 000	15 616 000
3 Eiendomsskatt	21 615 317	29 956 000	26 700 000	25 797 101	25 045 730	24 316 242
4 Andre skatteinntekter	21 810 209	21 533 000	21 500 000	21 500 000	21 500 000	21 500 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	673 634	4 618 000	5 040 000	4 040 000	3 040 000	3 040 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	17 371 378	15 672 915	15 599 284	15 599 284	15 599 284	15 599 284
7 Brukerbetalingar	2 477 968	2 760 800	2 606 000	2 756 000	2 856 000	2 856 000
8 Salgs- og leieinntekter	16 839 340	6 060 900	6 532 010	6 682 010	6 802 010	6 802 010
9 Sum driftsinntekter	118 307 341	121 136 615	122 693 294	121 090 395	119 559 024	118 829 536

	Rekneskap	Justert budsj	Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	52 659 307	58 759 780	59 549 871	57 549 871	56 209 871	56 079 871
11 Sosiale utgifter	11 776 775	12 890 149	17 993 953	17 743 953	17 693 953	17 650 190
12 Kjøp av varer og tjenester	33 428 084	32 934 776	31 043 080	31 419 463	30 973 671	30 973 671
13 Overføringer og tilskudd til andre	8 406 662	9 267 881	7 196 486	7 046 486	7 046 486	7 046 486
14 Avskrivningar	7 785 382	7 700 000	7 700 000	7 700 000	7 700 000	7 700 000
15 Sum driftsutgifter	114 056 209	121 552 586	123 483 390	121 459 773	119 623 981	119 450 218
16 Brutto driftsresultat	4 251 131	-415 971	-790 096	-369 378	-64 957	-620 682

Finansinntekter						
17 Renteinntekter	498 426	700 000	640 000	618 357	600 347	582 861
18 Utbytter	18 540	0	0	0	0	0
19 Gevinst/tap på finansielle oml.midl	189 073	380 000	100 000	96 618	93 804	91 072
20 Renteutgifter	1 489 268	3 200 000	3 943 100	3 809 758	3 698 705	3 591 063
21 Avdrag på lån	2 499 990	2 500 000	2 500 000	2 415 459	2 345 106	2 276 802
22 Netto finansutgifter	-3 283 219	-4 620 000	-5 703 100	-5 510 242	-5 349 660	-5 193 932

	Rekneskap	Justert budsj	Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
						7 700 000
24 Netto driftsresultat	8 753 294	2 664 029	1 206 804	1 820 380	2 285 383	1 885 386

Disponering av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	11 785 827	4 707 063	250 000	1 120 000	1 285 000	885 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	353 920	24 800	24 800	24 800	24 800	24 800
27 Bruk av bundne driftsfond	-783 536	-421 600	-571 600	-571 600	-571 600	-571 600
28 Avsetninger til disposisjonsfond	7 598 405	6 874 487	6 465 500	6 465 500	6 465 503	6 465 506
29 Bruk av disposisjonsfond	-10 201 322	-8 520 721	-4 961 896	-5 218 320	-4 918 320	-4 918 320
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
31 Sum disponering	8 753 294	2 664 029	1 206 804	1 820 380	2 285 383	1 885 386
32 Fremført til inndekning i senere år	0	0	0	0	0	0

5. Investeringar

I økonomiplanen er det lagt vekt på å halde investeringane i perioden på eit nivå som er tilpassa kommunen si økonomiske evne og mest mogleg i tråd med årlege driftsresultat.

Investeringslista for økonomiplanperioden 2024-2027 har slike totalsummar:

2024: kr 6,46 millionar

2025: kr 3,05 millionar

2026: kr 3,11 millionar

2027: kr 2,65 millionar

Sum: kr 15,27 millionar

Nivået på investeringane må over tid sjåast i høve til storleiken på resultat og avsetjingar til fond frå drifta. Når driftssituasjonen vert strammare og tilførsel til fond avtar, vert handlefridomen og høvet til eigenfinansiering av investeringar dårlegare. Investeringsnivået i denne planen er relativt høgt i 2024. Frå og med 2025 er nivået på investeringsutgiftene rundt ei ramme på kr 3 millionar pr år, slik som har vore eit «vanleg» tilpassa nivå.

Investeringsutgiftene i planen er foreslått finansiert med egne midlar, mva-kompensasjon, sal av anleggsmidlar (bustadar) og lånefinansiering med kr 3,5 millionar i 2024.

5.1. Oversyn over investeringsprosjekt

Investeringsplan 2024 - 2027	2024	2025	2026	2027
Oppgradering av kommunale bygg			600 000	600 000
Diverse investeringar innan vatn og avlaup	200 000	400 000	400 000	400 000
Turvegar	0	250 000	250 000	250 000
Utbedring av fryse/kjølerommet på kjøkkenet på Modalstunet		1 000 000		
Uforesette investeringar	0	200 000	0	0
Uteområde Mo skule				1 400 000
Lastebil til uteseksjonen			1 700 000	
Pergola i Barnehagen	150 000			
Oppgradering ventilasjonsanlegget i Bassenet på Bryggjeslottet	3 500 000			
Oppgradering av Hall B industri bygget - Ventilasjon	2 500 000			
Ladepunkt for el-bil ved parkeringsplass Modalstunet	110 000			
Ladepunkt for el-bil ved parkeringsplass Mo skule.			160 000	
Aktivitetspark		200 000		
Helsesenteret, oppgradering, ombygging, ny funksjonalitet, sikkerhet mv		1 000 000		
Sum	6 460 000	3 050 000	3 110 000	2 650 000

5.2. Løyvingsoversyn – Investering

	Rekneskap	Justert budsj	Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	14 038 381	5 585 063	6 460 000	3 050 000	3 110 000	2 650 000
Tilskudd til andres investeringer						
Investeringer i aksjer og andeler i selskap	208 536	231 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Sum investeringsutgifter	14 246 917	5 816 063	6 710 000	3 300 000	3 360 000	2 900 000
Kompensasjon for merverdiavgift	2 666 827	1 044 000	1 230 000	480 000	460 000	400 000
Tilskudd fra andre	322 000					
Salg av varige driftsmidler	0	500 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Bruk av lån			3 500 000			
Sum investeringsinntekter	2 988 827	1 544 000	6 480 000	2 230 000	2 210 000	2 150 000
Videreutlån (Husbanklån)	0	1 500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån til videreutlån (Husbanklån)	0	1 500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	527 172	535 000	535 000	535 000	535 000	535 000
Mottatte avdrag på videreutlån	391 880	595 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Netto utgifter videreutlån	135 292	-60 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Overføring fra drift	-11 785 827	-4 407 063	-250 000	-1 120 000	-1 285 000	-885 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	141 313	195 000				
Bruk av bundne investeringsfond	-50 000		-135 000	-65 000		
Avs til ubunde investeringsfond			20 000			
Bruk av ubunde investeringsfond				-20 000		
Dekning av tidligere års udekket beløp	301 133					
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-11 393 381	-4 212 063	-365 000	-1 205 000	-1 285 000	-885 000
Fremført til inndeckning i senere år(udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

5.3. Utfyllande kommentarar til investeringsbudsjettet

Oppgradering av kommunale bygg

Modalen kommune har kommunale bygg på Mo, Kleivane, Nedre-Helland og Øvre Helland av varierende alder og kvalitet.

Den aldrande bygningsmassen saman med prisstigning gjer at planlagde avsette midlar i økonomiplanen vert lagt inn med kr 600 000 frå og med 2026.

For året 2025 er det venta større utgifter knytt til oppgradering av Helsesenteret. Uføresette hendingar og vedlikehald vert føresett dekkja innan ordinær drift.

Budsjettert kostnad 2024	kr 0
Budsjettert kostnad 2025	kr 0
Budsjettert kostnad 2026	kr 600 000
Budsjettert kostnad 2027	kr 600 000

Diverse investeringar innan vatn og avlaup

Vatn og avlaupsanlegga i Modalen kommune treng løpande oppgradering/fornyning av investeringsmessig karakter.

Aktivitet og infrastruktur i tilsigsområde til drikkevassbrønnane kan medføra fare for forureining. Døme på dette er avlaupssystem i grunnen, landbruk, trafikk, fekal forureining frå vilt og fugl, med vidare. Som del av arbeidet med handlingsplanen i KDP for vassforsyning, avlaup og vassmiljø, er det planlagt å starta sikringa av tilsigsområda våre med inngjerding av brønnområda.

Budsjettert kostnad for år 2024	kr 200 000.
Budsjettert kostnad kvart år 2025 - 2027	kr 400 000.

Uføresette brot og anna vedlikehald vert føresett dekkja innan ordinær drift.

Turvegar

Prosjektet kan sjåast i lag med investering i Dagsturhytta i 2021 ved Steinavatnet. Sherparar har oppgradert delar av turvegen inn til Dagsturhytta i 2023 som planlagt. Det er behov for å vidareutvikla og opparbeide turvegen inn til Dagsturhytta Dette vil vere eit viktig folkehelseiltak for alle aldersgrupper. Løyvingane må òg sjåast i samheng med tiltak i Kulturplanen 2020-2029 som omfattar turvegar, turstiar og sykkelvegar.

Budsjettert kostnad 2024	kr 0
Budsjettert kostnad 2025	kr 250 000
Budsjettert kostnad 2026	kr 250 000
Budsjettert kostnad 2027	kr 250 000

Andre aktuelle prosjektområde:

Turstiar på Nygard i samarbeid med hytteforeining / vellag.
Turveg Helland – Mo
Sykkelveg / lysløype for ski vinterstid
Øvre Helland

Utbetring av fryse-/kjøleromma på kjøkkenet på Modalstunet

Det er behov for å bytte ut eksisterande kjølerom på kjøkkenet til Modalstunet. Kjølerommet er frå bygget var nytt på 80 – talet og fungerer ikkje slik det skal.

Budsjettert kostnad 2025   kr 1 000 000

Uføresette investeringar

Løyving/buffer til mindre uføresette investeringstiltak utan konkret løyving. Rådmannen disponerer denne.

Budsjettert kostnad år 2024   kr 0.
Budsjettert kostnad år 2025   kr 200 000.

Uteområde Mo skule

Mo skule har fremma ynskje om å få etablert ein pergola til skuleplassen.

Budsjettert kostnad 2027   kr 1 400 000

Lastebil til uteseksjonen:

Uteseksjonen har ein lastebil som er frå 2000. Det er no kome høge driftskostnader på bilen. Mykje må reparerast når den årlege EU- kontrollen gjennomførast, og over tid vil det koste kommunen mykje. Det er behov for å investere i ny lastebil til uteseksjonen.

Budsjettert kostnad 2026   kr 1 700 000.

Pergola i barnehagen

Barnehagen har og eit stort ynskje om takoverbygg over sandkasse som kan gje ly mot ulike typar vær. Det er ikkje plassar barn kan trekke seg under tak når det regnar mykje, eller når sola steiker. Eit tak/pergola over ein av sandkassene hadde gjeve ly for ulike typar av vær.

Budsjettert kostnad 2024   kr 150 000.

Oppgradering av ventilasjonsanlegget til bassenget i Bryggjeslottet

Som følgje av driftsproblem med ventilasjonsanlegget og dårleg inneklimate, både i symjehall og teknisk rom er det naudsynt med utskifting av ventilasjonsanlegget til bassenget i Bryggjeslottet. Dagens ventilasjonsanlegg er plassert i teknisk rom/kjellar under bassenget. Dei klimatiske forholda i det tekniske rommet slit på anlegget, samt at lokaliseringa gjer det umogeleg å få inn nytt anlegg med tilstrekkeleg kapasitet. Anlegget må difor både oppgraderast og flyttast.

Budsjettert kostnad 2024   kr 3 500 000.

Oppgradering av Hall B, Industribygget - Ventilasjon

Upprioriterte investeringstiltak - ikkje med på investeringplanen 2024-2027 :

Bilar til Modalstunet, Helsesenteret og Teknisk etat

Det er behov for å bytte ut kommunale bilar. Aktuelt å vurdere leasing framfor å kjøpe bilar.

Budsjettert kostnad 2024	kr 0
Budsjettert kostnad 2025	kr 0
Budsjettert kostnad 2026	kr 0
Budsjettert kostnad 2027	kr 0

Tilrettelegging av nytt bustadareal på Nedre Helland, opparbeiding av ny infrastruktur og asfaltering.

I kommunestyret i sak 017/2018 vart det vedteke at kommunestyret ønskjer å sette i gang regulering på Kleivane, på område som allereie er avsett til bustadområde i kommuneplanen. Dette arbeidet er ikkje sett i gong.

På Helland er det eit regulert bustadområde som var eigd av privat grunneigar. Området er ikkje utbygd. Kommunen har no kjøpt det regulerte bustadområdet. Det er difor behov for midlar til tilrettelegging av arealet. Ny infrastruktur må på plass. Det gjeld VA - arbeid, ny pumpestasjon og kummer, asfaltering, opparbeiding av veg, grøfter, asfaltering og gatelys.

Budsjettert kostnad 2024	kr 0
Budsjettert kostnad 2025	kr 0
Budsjettert kostnad 2026	kr 0
Budsjettert kostnad 2027	kr 0

Prosjektet er satt på vent inntil vidare, då Helland har ledige tomter som fyrst kan seljast.

Nytt amfi i Bryggjeslottet

Eksisterende amfi som er i Byggjeslottet er gammelt og utslitt. Det har vore fleire forsøk på å reparere amfiet utan å lykkast. Nytt amfi har ein kostnad på kr 5 600 000.

Leikeplass, Kyrkjeteigen

Leikeplassen på Kyrkjeteigen treng å oppgraderast. Leikeapparata ute har begynt å forfalle og treng mykje vedlikehald. Det har vore leikeplasskontroll som peikar på at utstyret er dårleg. Leikeutstyret treng såleis å fornyast samt at det er behov for skifting av fallunderlag. Prosjektet har ein kostnad på kr 700 000

Oppgradering leikeområde i barnehagen

Leikeplassen i barnehagen er 16 år og ber preg av mykje bruk. Barna oppheld seg i barnehagen i ca. 45 timar pr veke, der mykje av dagen er på uteområdet. Nokre apparat har store råteskader /er øydelagde.

Det er lite på den noverande leikeplassen som er tilrettelagt for dei yngste barna. No er det ynskje om å oppgradere leikeområdet bak småbarnsavdelinga til eit brukarvenleg område for dei yngste barna 1-3 år. Leikeplasskontrollen har i mai 2021 avdekka manglar ved apparatet og har klassifisert alvorsgrada i dette at det kan føre til mindre alvorleg skade, dei tilrår utskifting.

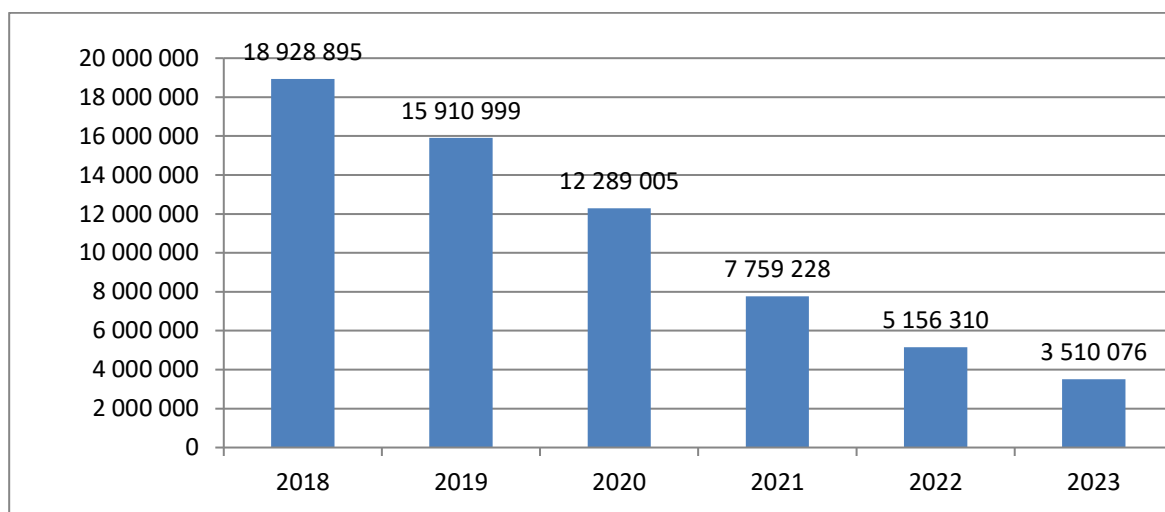
Modalstunet - oppgradering av 4 bebuarrom

Det er behov for oppgradering av fire stk. bebuarrom ved Modalstunet.

5.4.Fondsmidlar og lånegjeld – utvikling

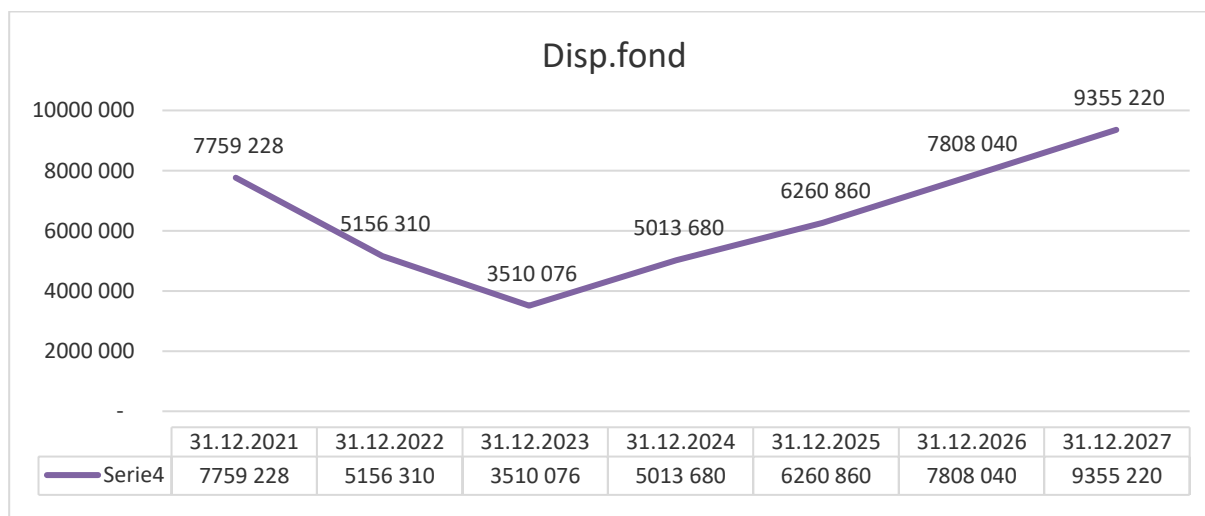
Diagrammet for disposisjonsfondsmidlar under syner utvikling i samla frie fondsmidlar til og med året 2023 med samla kapital kr 3,5 millionar pr 31.12.23 (prognose).

Diagram: Utvikling disposisjonsfondsmidlar 31.12.18 – 31.12.23

For åra i planperioden 2024 - 2027 er det synt utvikling i disposisjonsfondsmidlane i diagrammet under. Diagrammet starter pr 31.12.21 og syner nedgangen fram mot 31.12.23 og at utviklinga snur positivt med auke utover i planperioden.

Diagram: Utvikling disposisjonsfondsmidlar 31.12.21 – 31.12.27

Sum disposisjonsfond har gått betydeleg ned fram mot 2023, men er så planlagt å auke utover perioden fram mot 31.12.27. Det utviklinga føreset både at investeringsnivået heldt seg på planlagt nivå og at driftsresultatet heldt seg på planlagt nivå. Det siste fordrar at me klarer å redusere utgiftsnivået og/eller auke inntektsnivået jfr det som er skildra om den økonomiske situasjonen tidlegare i dokumentet.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Disp.fond 31.12 i % av sum driftsinntekt	7,1 %	4,4 %	2,9 %	4,1 %	5,2 %	6,5 %	7,9 %

Avvik/ending i høve til dette vil sjølvsagt påverke utviklinga. Samla disposisjonsfondsmidlar vil auke dersom drift og investering vert gjennomført innanfor rammene som no ligg i framlegg til budsjett og økonomiplan for åra 2024 – 2027.

Utvikling i lånegjeld:

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lånegjeld 31.12 i % av sum driftsinntekt	32,2 %	57,5 %	53,4 %	47,9 %	48,1 %	46,7 %	45,2 %	43,4 %
Lånegjeld (i 1000 kr)	31 895	63 083	60 571	58 071	59 071	56 571	54 071	51 571

Tabellen syner utvikling i lånegjelda i planperioden basert på aktuell opplåning og avdragsbetaling slik det er lagt inn i framlegget til budsjett og økonomiplan 2024-2027. Lånegjelda har auka vesentleg i 2020 og 2021. I planperioden er det lagt til grunn eit låneopptak på kr 3,5 millionar i 2024, så jamn nedgang i tråd med avdragsbetaling, då investeringar i perioden 2025-2027 ikkje er planlagt lånefinansiert.